

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inostranstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 18. junija 1937

Cena posameznih številki din 150

Slabi zgledi

Pregovor pravi: dobri zgledi mičejo, slabi pa vlečejo. Kakor mnogi drugi narodni pregovori, tako velja tudi ta ne le za vsakdanje, temveč tudi za javno življenje. Resničnost tega pregovora je celo tako resnična, da govorimo danes že o modi fašizma, diktature, etatizma in podobnih reči, ki jih je današnja doba prepolna.

To končno tudi ni nobena nova stvar in podobne politične mode so bile vedno. Včasih je vse gledalo le v sončnega kralja v Versaillesu in ni bilo niti najbolj majhnega dvorčka v Evropi, ki ga ne bi posnemal. Potem je prišel prosvitljeni absolutizem v modo, ki pa se je moral umakniti elementarni sili francoske revolucije. Danes preživljamo zopet novo modo, oziroma še bolj natančno povedano, imamo celo več velikih mod, samo da se za nobeno ne moremo prav ogreti in odločiti.

Vse to dokazuje, da vlade posameznih držav ne vplivajo samo v lastni državi, temveč sega njih vpliv tudi v druge države. Dobri zgledi mičejo, slabi pa vlečejo, ta pregovor velja vedno. Še bolj pa vplivajo zgledi v lastni državi.

Ce je n. pr. osrednja vlada zgled ekspanzivnosti in delavnosti, potem se bo tudi brez njenega direktnega vpliva ugoden učinek te ekspanzivnosti pokazal takoj v vsej državi. Če ljudje vidijo, da dobe iz upravne centrale odgovore takoj, da so njih zadeve rešene brez nepotrebnega odlašanja, potem tudi ne bodo trpeli, da bi lokalne oblasti reševale akte počasneje. Zgled centrale je že sam po sebi dovolj močan, da reformira in zboljšuje tudi indirektno lokalno upravo.

Se bolj pa velja nasprotni primer. Če vidi uradnik lokalnega urada, ki se je morda pozno v noč trudil, da je akt rešil takoj isti dan, da se v centrali za njegov trud niti ne zmenijo in da mu odgovore morda šele čez en mesec ali še kasneje, potem bo tudi njegova vnema popustila. Čisto človeško nemogoče je, da bi ostala na višini lokalna oblast, ki je podrejena slabo delujoči višji oblasti. In ker so ljudje vedno bolj nagnjeni k slabemu ko dobremu, bodo popustili bolj, kakor pa je popustila centralna oblast. Vse to so tako enostavne resnice, da jih res ni treba še na široko dokazovati.

Pač pa je treba na nje opominjati, ker se pri nas na to — morda najtežje — posledico slabe uprave pozablja. A te posledice danes že čutimo posebno v Sloveniji prav živo. Zato pa tudi trpimo dvakrat bolj ko drugi. Ne trpimo le zato, ker se je poslabšala osrednja uprava, temveč pod njenim vplivom se je poslabšala tudi lokalna. In slabšala se bo še nadalje, dokler se ne zboljša osrednja oblast. Slabi zgledi vlečejo pač premočno.

Zato ni nobeno sitnarjenje, če vedno znova opozarjamo na nujno potrebo, da se naša osrednja uprava že enkrat zboljša. Zamisliti si je treba samo položaj, ki bi nastal, če bi se to res zgodilo. Če bi ljudje prejimali iz centrale hitro in v pravem času rešitve in če bi bile te jasne, objektivne ter prepričujoče, kako vse drugače bi vsi gledali na centralo — na Beograd. Hipoma bi utihnile vse pritožbe nad Beogradom in prevladovalo bi mnenje, da Beograd zna, da je centralna oblast na svojem mestu.

In naša notranja politična kriza bi se začela reševati kar avtomatično in z lahkoto. Ne bilo bi ne godrnjanja in mrmanja, zraslo bi zopet zaupanje, ta tako dragocena in neobhodno potrebna moralna vrednota. Hkrati pa bi tudi vse lokalne oblasti delovale na stari višini ali celo bolje. Popoln preobrat v dobro bi nastal, odpirati bi se nam začelo blagostanje.

Reforma in zboljšanje uprave je in ostane kardinalno vprašanje, od čegar pravilne rešitve so odvisna vsa druga vprašanja. Nikdar se ne sme to vprašanje podcenjevati, nikdar ne sme biti politik zadovoljen s tem, da gre za silo stvar le naprej.

Mislimo si raje nazaj v one svetle predvojne čase, ko je postala za Jugoslovane Srbija —

moda. Demokracija Srbije je takrat osvajala jugoslovanska srca in ji pridobivala vedno novih in novih pristašev.

Kaj ne bi mogli te svetle tradicije več obnoviti? Kaj ne bi mogla postati Jugoslavija s svojim demokratičnim ustrojem, s svojo dobro upravo zopet enkrat svetel zgled — prava politična moda?

Drž. hip. banko ko pritikovci proti gigantu, laže odrečejo dobičku, ki bi jim ga dajal pupilarni denar njih pokrajine? Največji zavod se temu dobičku, do katerega je poleg tega prišel brez vse pravice, noče odreči, mnogo manjši zavodi pa se naj odrečejo? Kje je vendar tu logika! Kako je to nasprotje mogoče zagovarjati!

Končno pa bi še nekaj poudarili. Da je danes obrestna mera še vedno previsoka, ve vsak, ki ima opravka v poslovnem življenju. Na pocenitev kredita pa ni računati, dokler se ne pokaže večja obilica denarja, zlasti še, ker Narodna banka sili denarne zavode, da imajo vedno velikanske vsote mrtvo naložene radi varnosti pred nenadnim navalom vlagateljev. Z vrnitvijo pupilnega denarja bi se položaj vendar nekoliko zboljšal in mogli bi pričakovati pocenitev kreditov. Od tega pa je odvisno vse zboljšanje našega gospodarskega življenja in zato tudi iz tega gospodarskega razloga zahtevamo da se pupilni denar vrne v pokrajine, v katerih je bil zbran!

Še o novi davčni odmeri

Položaj trgovca se je poslabšal na vsej črti

Pregledali smo nove davčne oznake še za druge stroke in kar smo morali ugotoviti glede manufakturne in špecerijske stroke, to moramo ugotoviti tudi glede vseh drugih. Letošnje davčne odmere so previsoke, mnogo previsoke.

Ne bomo ponavljali tu vseh argumentov, ki smo jih podali že v prejšnjih številkah, temveč bi opozorili le še na naslednje momente. Če n. pr. zviša davčna uprava železninarski tvrdki davčno odmero kar za 100.000 din, potem se pač moramo začuditi, kje in kdaj je nastopila nakrat takšna konjunktura. Vemo vendar le predobro, da tudi prejšnje leto ni davčna uprava ocenila dohodkov prenizko. Kako to, da niti oni, ki nad vse pazno zasledujejo razvoj našega gospodarstva, niso nikjer zasledili takšnega zboljšanja?

Zelo napačno bi bilo misliti, da nastopamo proti davčni odmeri z nekega apriorističnega stališča, ker da kot trgovsko glasilo moramo na slepo zastopati trgovske interese. Mislimo, da takšne sodbe »Trgovski list« ni nikdar zaslužil. Mi res branimo dosledno trgovske interese, a branimo samo tiste, ki so pravični in utemeljeni. Še nikdar nismo branili trgovca, ki bi se sploh hotel izmuzniti svoji davčni dolžnosti, ker vemo, da bi nastal skrajno škodljiv nered, če država ne bi imela dohodkov, ki jih potrebuje. Mi smo vedno branili trgovce le pred neupravičenimi davščinami in pred preveliko davčno obremenitvijo, kajti tudi ta povzroča nered v življenju. Če je davčno breme že tako veliko, da presega dohodke davkoplačevalca oz. da more kriti davkoplačevalce svoje življenjske potrebščine le z načentanjem svojih zadnjih rezerv, potem je to napačno, ker se izpodbija gospodarska sila davkoplačevalcev. Ne branimo se proti pravičnim davkom, niti takrat, kadar so ti visoki, toda vsaka stvar ima svoje meje in tudi davčno breme jih mora imeti.

Pri tem pa bi opozorili še na nekaj. Statistika dokazuje, da davčno breme ni po vsej državi enako. To je hitro začutila tudi vsa velika tuja industrija, ki se je zato naselila v krajih, kjer je davčna praksa manj stroga. Posledica tega pa je, da naša podjetja niso več konkurenčna podjetjem, ki delujejo v krajih z manj strogo davčno prakso. Tudi to se mora upoštevati in to bi predvsem morala upoštevati davčna uprava, saj je ona na vse zadnje kriva te neenakosti.

Davčno upravo pa moramo opozoriti še na naslednje. Ze davno so minili časi, ko je ljubljanska trgovina obvladala vse slovensko ozemlje. Od Zidanega mosta dalje se začelja že trgovski vpliv Zagreba, ki sega tudi na Dolenjsko. Danes se morajo slovenski trgovci

obupno boriti proti prodiranju trgovine iz Zagreba, ne glede na to, da so tudi že preje izgubili ogromno svojega trgovskega zaledja. Kje so časi, ko so zalagali slovenski trgovci Tirolsko z žitom.

Tujski promet donaja Sloveniji mnogo dobička, ne pa vedno tudi slovenski trgovini. Tudi davčni upravi bo znana navada naših turistov, da zvežejo vsak izlet v tujino z nakupom blaga v tujini. Ni še dolgo tega, ko smo v tem oziru doživeli naravnost velikanske dokaze.

Vsak trgovec je prisiljen, da ne pade njegov kredit, enkrat zavzeto postojanko vzdržati. Zato je zunanji videz za oceno pridobitne sposobnosti trgovin zelo varljiv. Naj davčna uprava tudi to vedno upošteva.

Končno pa bi omenili še eno. Dosikrat je trgovec prisiljen, da dobi potreben kapital, prodati blago za vsako ceno. Takrat gre blago dosledno v izgubo. Kaj pomaga tu vsa statistika o višini prejetega

blaga, ko pa se je kupčija obrnila čisto drugače, kakor pa se je mislilo.

Trgovina postaja danes vedno težji in težji posel, ki zahteva, da se trgovec popolnoma posveti svojemu poslu in da ne vpraša za dolgost delovnega časa. Koliko dela povzroča samo to, da se trgovec vsaj za silo znajde v labirintu vedno novih predpisov! Kje pa je še človek, ki ve, za kateri predmet se plačuje skupni, za kateri pa splošni davek! In negotovost na denarnem trgu, neenaka konkurenca z industrijskimi prodajalnami, krošnjariji in šušmarji, nabavljalnimi zadrugami in konsumi in na vse to še diktat kartelov in vedno nove davščine!

Občudovanje zasluži trgovec, da vse to vzdrži in da še nekako plava na površju, a tudi usmiljenje, ko tako neusmiljeno uničuje svoje živce in zdravje.

Malo več pravičnosti, malo več umevanja za težave trgovca bi že res bilo potrebno!

Slovenski pupilarni denar v slovenske denarne zavode

»Jugoslovanski Kurir« z dne 15. junija je objavil naslednje vesti:

»Gospodarsko-finančni odbor ministrov je danes dopoldne pretresal načrt uredbe o mestnih hranilnicah.

Drž. hipotekarna banka je namreč stavila, kakor se je izvedlo, neke pripombe k čl. 9., ki daje mestnim hranilnicam pravico, da sprejemajo pupilarni denar, javne fondse in razna cerkvena premoženja.

Notica kaže, da smo vendar prišli že blizu tega, da se izpolne stara slovenska zahteva, da bodo mogle slovenske hranilnice zopet upravljati pupilni denar. Moramo biti vsem, ki so pripomogli, da je prišla ta določba v zakonski načrt, iskreno hvaležni.

Notica pa nadalje dokazuje, da so že na delu sile, ki hočejo to skromno pridobitev onemogočiti. Ker je znano, da so te sile tudi zelo vplivne, je nevarnost tem večja, da bi tudi zmagale. Zato je tem bolj potrebno, da vse prizadete pokrajine — ker tu ne gre le za Slovenijo — nastopijo v zaščito svoje pravice.

Gospodje pri Drž. hip. banki bodo morda rekli, da je zahteva, da ostane pupilni denar v pokrajini, iz katere izvira, neutemeljena, ker da Drž. hip. banka itak daje posojila v vse pokrajine in ker se s tem itak vrača pupilni denar zopet v pokrajine, v katerih je bil zbran.

Ta ugovor pa ne drži niti navidezno. Kajti ne vrača se ves pu-

pilni denar, kolikor se vrača, se pa vrača po dražjih obrestih. Zakaj bi vendar morala pokrajina, ki je sama zbrala pupilni denar, priti do tega denarja le s posredovanjem Beograda in proti plačilu posebne pristojbine v obliki višje obrestne mere! V današnjih časih je to tem bolj napačno, ker je vendar notorično, da je n. pr. slovenski denarni trg od krize najbolj udarjen in brez svoje krivde. Kakšna silna in učinkovita pomoč bi bila slovenskemu denarnemu trgu samo njegov pupilni denar! Mesto tega se je moral v času največje krize oddajati ta denar v Beograd. Ne Mestna hranilnica v Mariboru, ne obe mestni hranilnici v Celju in Ljubljani, ne bi potrebovali posojila Drž. hip. banke za svojo sanacijo, če bi imele na razpolago pupilni denar. Imele bi v tem primeru več denarja in po nižji ceni! To pač najbolj jasno dokazuje utemeljenost zahteve slovenskih denarnih zavodov, da bi pupilarni denar naložen v pokrajinah, v katerih je bil zbran. To je tudi gospodarsko edino pravilno stališče, ker je pupilni denar denarna rezerva pokrajine, ki te ne morejo pogrešati.

Sicer pa je treba samo vprašati, zakaj se Drž. hip. banka tako zelo trudi, da se pupilni denar ne vrne v pokrajine, iz katerih izvira. Odgovor je več ko jasan, ker se pač Drž. hip. banka noče odreči dobičku, ki ga ima od tega denarja.

Vprašamo: ali se pa morda naši denarni zavodi, ki so v primeri z

Nagrade za pobijanje tihotapstva

Da zatre vedno bolj močno tihotapstvo monopolskih predmetov je izdal ministrski svet uredbo o nagradah za pobijanje tihotapstva monopolskih predmetov. Po tej uredbi dobi ovaditelj iz fonda za pobijanje tihotapstva monopolskih predmetov polovico nagrade, polovico pa tisti, ki tihotapca prime. Nagrada se izplača takoj, čim prejme oddelek finančne kontrole tihotapsko blago in ugotovi njegovo težo. Pravico do nagrade imajo tudi vsi državni in samoupravni uslužbenci. Ime ovaditelja se ne izda.

Razumljivo je, če si skuša vlada pomagati proti rastočemu tihotapstvu z vsemi sredstvi, tudi z malo simpatičnimi nagradami za ovaditelja. Vendar pa bi bilo tudi priporočljivo, da bi vlada revidirala ceno nekaterih monopolskih predmetov in tudi nekaterih taks, če te morda niso le previsoke. Tako je n. pr. taksa na igralne karte horendno visoka, prav tako na vžigalnike in še na mnoge druge predmete. Samo ta visoka razlika je vzrok, da tihotapstvo nikakor ne poneha. Če ne bi bilo vabe v visokem zaslužku, bi se tihotapstvo že davno nehalo. Tako pa spravlja tihotapstvo še naprej ljudi v nesrečo, državi pa dela škodo. Samo z nagradami se ta težavni in mučni problem ne more rešiti.

Razprave pred trgovinskim davčnim odborom

Davčna uprava za mesto v Ljubljani razglša:

Pred trgovinskim davčnim odborom se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za naslednje pridobitne stroke:

dne 1. julija ob 8. uri: agentur-komisije, galanterije;

dne 2. julija ob 8. uri: trgovine z usnjem, čevlji, čevljarskimi potrebščinami, vrtnarstvo, trgovine s semeni in deželnimi pridelki;

dne 3. julija ob 8. uri: trgovci s kislim zeljem in repo, suho robo in kurivom, prevozniki in železnina.

Seznami davčnih zavezancev in davčnih osnov teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni mestnega poglavarstva od 17. junija do 24. junija 1937.

Dr. Lujo Karmanski

V nedeljo je umrl v Zagrebu po daljši bolezi tajnik trg.-ind. zbornice dr. Lujo Karmanski.

Pokojnik je deloval celo vrsto let kot tajnik v zagrebški zbornici ter slovel zlasti kot strokovnjak za vsa prometna tarifna vprašanja. Kot takšen je bil znan tudi izven mej Jugoslavije. Odkar je bil ustanovljen pri nas tarifni odbor, je bil pokojnik njegov član. V odboru je deloval živahno in njegovi temeljiti in z največjo vestnostjo izdelani referati so vedno napravljali globok vtis. Mnoge koristne reforme, ki so se izvedle v naši tarifni politiki, so samo zaslug dr. Karmanskega.

Kot človek je bil pokojnik znan po svoji ljubeznivosti in ustrežljivosti, radi česar je tudi imel veliko število iskrenih prijateljev. Pri tem pa je bil skromen, kakor vsi ljudje, ki svojo stroko res znajo.

Hrvaška gospodarska javnost, pa tudi jugoslovanska, bo ohranila dr. Luja Karmanskega vedno v lepem spominu.

Protestno zborovanje trgovcev v Subotici

Subotički trgovci so priredili te dni veliko protestno zborovanje proti previsoki odmeri pridobnine. Davčna uprava je namreč povišala davčno osnovo za pridobnino za skoraj tri četrtine, da bi se skupno povišala pridobnina od 10,5 milijona din na 17,6 milijona din. Davek na poslovni promet pa bi se povišal od 17,8 na 34,5 milijona din. Predsednik združenja trgovcev v Subotici g. Božidar Nikolić in še 15 drugih govornikov so ostro nastopili proti tej odmeri, ker bi bila vsa trgovina v Subotici uničena, če bi ostalo pri tej odmeri. Z zborovanja je bil poslan finančnemu ministru telegram, v katerem se zahteva, da pouči finančne organe, da je tako visoko povišanje davka nedopustno. Davčna uprava naj odmerja davek po davčni moči davkoplačevalcev.

Revizija trgovinske pogodbe s Švico

Jugoslovanski Kurir poroča, da se bodo ob enem s klirinškimi pogajanjimi začela tudi pogajanja o reviziji dosedanje trgovinske pogodbe med Švico in Jugoslavijo. Z revizijo pogodbe naj bi se predvsem omogočili večji kontingenti za one predmete, katerih izvoz je sedaj omejen. Med drugim zahtevajo naši izvozniki, da se dovoli izvoz ječmena po kliringu, ker je bil v prejšnjih letih izvoz ječmena v Švico zelo ugoden. Tudi koruza bi se mogla izvažati v velikih količinah, težava pa je v tem, ker noče Švica plačevati koruze z devizami. Zainteresirane gospodarske panoge so zaprosile, da se nam dovolijo ti izvozni kontingenti za Švico: 1500 ton fižola, 5000 ton svežih češpelj, 7000 ton svežih jabolk, 2500 ton suhih češpelj, 1500 ton svežega grozdja, 1000 ton paradižnikov, 100 ton povrtnine, 3500 ton jaje, 1200 ton zaklane perutnine, 10 ton krep-papirja itd.

Za izvoz našega lesa v Švico je treba premagati še posebne težkote. Uvozna dovoljenja daje namreč Švica samo onim tvrdkam, ki so izvozile določeno količino švicarskega lesa. V nasprotnem primeru mora izvozniška firma plačati zelo visoko takso. Zato je naš lesni izvoz v Švico od 1. 1931 dalje v stalnem padanju. Naši lesni izvozniki zato zahtevajo, da se ta klavzula odpravi.

Saditev tobaka

Uprava državnih monopolov je odobrila, da se more letos nasaditi v Hercegovini 175 milijonov sadik, v Dalmaciji 43, in v Črni gori 27 milijonov sadik. Ker pa smejo sadilci nasaditi za 10% sadik več, bo torej zasajenih 270 mi-

lijonov sadik. Te sadike tobaka bodo zasajene na ploskvi 6000 ha, sadilci pa so pustili za tobak 10 tisoč ha in pričakujejo, da jim bo dala monopolska uprava še naknadna dovoljenja, kakor se to zgodi skoraj vsako leto.

Odkup opija

Na seji gospodarsko-finančnega odbora ministrov je bilo sklenjeno, da se bo tudi letos odkupoval opij po 20 din za enoto kakor lani. Prebivalstvu pa se bo nujno nasvetovalo, da goji v manjši meri opij, ker so naše zaloge zelo velike, tri-

krat večje kakor zaloge Turčije. Država zaradi tega prihodnje leto ne bo mogla več jamčiti za cene.

50.000 din nagrade za boj proti birokratizmu

Praški mestni svet je sprejel predlog novega župana dr. Zenkla, da se razpiše nagrada 50.000 Kč za najboljše predloge, kako pospešiti poslovanje na mestnem magistratu.

Tudi čl. vlada se trudi, odkar je ministrski predsednik dr. Hodža, da bi se poslovanje državne uprave zboljšalo in pospešilo. Dr.

Hodža je ob svojem nastopu opozoril državne uradnike, da pride beseda akt od latinskega glagola agere, kar se pravi »delati«, ne pa pustiti ležati, kakor se dela z akti. Profesor Lastovička je nato tudi že izdelal načrt, kako bi se moglo pospešiti delo v državnih uradih. Tako se v moderni državi bore proti birokratizmu.

Kaj naj storimo mi? Koliko sto tisoč nagrade pa bi bilo treba pri nas razpisati, da bi se sploh kaj storilo? Ali pa bi sploh birokrati dopustili, da bi dobil to nagrado kdo drugi kakor le birokrati?

Razmerje med podjetnikom in delavcem

Malo poiasnila in odgovora „Neodvisnosti“

V zadnji številki »Neodvisnosti« je objavil g. dr. I. Š. članek »Slovenski pridobitniki v zagati«. Motto njegovega članka se glasi: »Če so pridobitniki res tako slovenski, naj se zavedo, da je slovenska gospodarska delavnost, svoboda in napredek mogoče edinole v soglasju z življenjskimi potrebami in zahtevami slovenskega delovnega ljudstva.«

Na ta motto, ki ga kasneje še ponavlja, navezuje g. dr. I. Š. svoja izvajanja ter se pri tem sklicuje na govore, ki so bili izrečeni na občnih zborih Zveze industrijev ter Društva industrijev in veletrgovcev. G. dr. I. Š. pravi, da slovenski pridobitniki sicer govore o potrebi obrambi slovenskega gospodarstva, da pa na drugi strani naskakujejo delavske pravice. Pri tem pa se ne zavedajo, da je baš delavstvo pri obrambi slovenskega gospodarstva njih najboljši zaveznik. Da tega slovenski pridobitniki ne spoznajo, pa je seveda kriva le njih kapitalistična miselnost ter njih egoizem, zaradi katerega da so takoj pripravljeni odnehati, kakor hitro jim to kaže. Seveda je tem izvajanjem dodana še cela vrsta onih znanih trditvev, kako tišče slovenski pridobitniki delavca k tem in mu tanjšajo njegovo skorjo kruha.

Nikakor nočemo prilivati olja na ogenj in odgovoriti g. dr. Š. v njegovem tonu, ker smo tudi mi mnenja, da je za vsako podjetje in za vse gospodarstvo dobro, če vlada med podjetniki in delavci čim boljše razmerje. Toda s članki, kakor je članek g. dr. Š., se takšno razmerje ne ustvarja, z njimi se odnošaji le slabšajo in zaostrojujejo. Kajti prvi pogoj za zboljšanje razmer je, da se objektivno razpravlja in da podjetnik lojalno prizna zasluge in delo delavca, prav tako pa mora biti tudi delavec pri presoji podjetnika objektivni. Ta osnovni pogoj objektivnega razpravljanja pa je g. dr. Š. temeljito zanemaril.

Sklicuje se na govor, izrečen na občnem zboru Društva industrijev in veletrgovcev. Obžalujemo, da si ni ta govor res dobro prečital, ker potem pač nikdar ne bi napisal svojega članka. Zato smatramo za potrebno, da pokličemo g. dr. Š. v spomin nekaj odstavkov iz govora predsednika društva Staneta Vidmarja, in vsak bralec pa tudi g. dr. Š. sam bo jasno videl, kako brez osnove so bile tiste njegove besede, da so slovenski podjetniki zgolj navadni egoisti, ki nimajo srca in razumevanja za potrebe delavstva.

Med drugim je dejal predsednik Stane Vidmar: »Tudi mi pridobitniki gledamo na dvig cen z očmi odjemalca... in mislimo na one odjemalce, ki povišanih cen ne zmorejo. Nista to le kmet in delavec, temveč tudi drž. uradnik in zato zahtevamo kategorično, da se uradništvu plače zvišajo.«

Nato je govoril o uredbi o minimalnih mezdah in konstatiral, da se ni sprejela njih zahteva (se. slovenskih industrialcev), da morajo

biti v vsej državi minimalne mezde enake. »Ne gre, da bi se na račun delavskih plač ustvarjala konkurenčna sposobnost podjetij!...«

Iskreno želimo, da bi bili naši sodelavci boljše plačani in da bi se izpolnile vse njih pravične zahteve. Če jih danes ne moremo, potem zato, ker je gospodarstvo Slovenije z davščinami in socialnimi bremenmi mnogo bolj obremenjeno kakor gospodarstvo v drugih pokrajinah. Ne sme se z novimi bremenmi ubijati konkurenčna sposobnost in eksistenca podjetij v Sloveniji...«

In dalje je dejal: »Boljše možnosti življenja se morajo ustvariti za vse, ki delajo in v vseh delih države. Plače od 8 do 10 din na dan so naravnost sramotne! V Jugoslaviji ni treba, da bi kdor koli trpel pomanjkanje!«

In nato citira nepozabne besede predsednika Roosevelta, ki so mu program za bodoče delo. In te besede veljajo onim milijonom, ki nimajo niti vzgoje niti odpočitka, ki nimajo niti najpotrebnejšega za življenje. Tem je treba pomagati v pravičnem!«

Tako je govoril predsednik Društva industrijev in veletrgovcev, ene naših prvih organizacij podjetnikov! Kako pa se po vsem tem slišijo besede g. dr. Š? Ali ne kakor že na politično borbo in lov za glasovnicami spominjajoči pavšalni očitki slovenskim podjetnikom? G. dr. Š! S kakšno pravico ste sploh mogli napisati svoje besede!

Z vsi upravičenostjo moremo zato reči: Ne slovenski pridobitniki, temveč avtorji takšnih člankov, kakor je članek g. dr. Š., so v zagati. Oni so nastopili z apriorističnim in že pouličnim mnenjem

ter zato zabredli v zagato, iz katere ni izhoda, razen če pogumno priznajo, da so zašli na napačno pot.

Pri tej priliki pa bi opozorili g. dr. Š. še na nekaj. Niso med delavci sami angeli, niso niti med podjetniki. Greši se na eni in na drugi strani in ko so nekateri prenapeteži zasedli tvornice, se je to jasno videlo. Zato debata z ozirom na slabe zglede ne more dati nobenega pozitivnega rezultata. Pravilno je le, če se gleda na to, kar pravijo vodilni ljudje in tudi g. dr. Š. nam bo priznal, da bi bile pri nas razmere že davno vse drugačne, če bi tudi delavski voditelji vsaj približno tako govorili o slovenskih podjetnikih, kakor je že na občnem zboru industrijev in veletrgovcev govoril o delavstvu predsednik društva Stane Vidmar!

Samo z obojestranskim priznavanjem dela in zaslug se ustvarja boljše razmerje. Ne pa s članki, kakršni so članek g. dr. Š.

Na koncu pa bi omenili še nekaj! Smešno je že naravnost zanikavati slovensko prepričanje in slovensko zavest naših slovenskih podjetnikov. Ni podjetnika na svetu, ki bi plačeval toliko narodnega davka, kakor ga plačuje slovenski podjetnik. Vse naše kulturno življenje bi takoj omahnilo, če bi ta davek usahnil.

Zato pa: Če že ne morete imeti te objektivnosti, da bi priznali, kar je treba priznati, vsaj z izmišljenimi očitki ne ustvarjajte slabega razpoloženja! Morda je to za strankarsko izkoriščanje dobro, za narod in njegovo gospodarstvo pa je absolutno slabo! In s tem končamo.

Mala antanta trdna

Sestanek ministrov na ladji „Karol II.“

Z ladjo »Karagjorgje« je odpotoval ministrski predsednik in zun. minister dr. Stojadinović v spremstvu dr. Gašića in dr. Protića ter več novinarjev v Kladovo, kamor je kmalu nato priplul parnik »Karol II.«, na katerem so bili min. predsednik dr. Hodža, min. predsednik Tatarescu, zun. minister Antoneseu in naš romunski poslanik Kasidolac.

Po prisrčnih pozdravih so na vožnji iz Kladova v Bazias razpravljali ministri o raznih političnih in gospodarskih vprašanjih. Dr. Hodža pa je poročal o svojih razgovorih v Bukarešti. Poudaril je, da v Mali antanti ni nobenih izprememb, zato tudi ni nobenih senzacij. Posebej je opozoril na pomen preureditve Podonavja na podlagi regionalnih dogovorov, na kar sta Vel. Britanija in Francija že pristale.

Po pozdravih v raznih mestih in po sprejemu novinarjev pri vseh treh ministrskih predsednikih je bil izdan komunike, ki pravi med drugim:

Na sestanku predsednikov doktorja Stojadinovića, dr. Hodže, doktorja Tataresca in min. dr. Anto-

nesca se je razpravljalo o vseh političnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo Male antante.

Ministri so ugotovili popolno soglasje in skupno željo, da se sedanje vezi vseh treh držav še bolj okrepe. Hkrati so ugotovili, da ostanejo cilji M. A. nespremenljivi in neomajni. M. A. je za mir in za obrambo sedanjih mej. Sporazumeli so se nadalje za skupno akcijo za gospodarsko ozdravljenje podonavskih držav s sodelovanjem vseh zainteresiranih držav.

Vsi izjavljajo svojo neomajno privrženost Zvezi narodov, ki je osnova njih sodelovanja z drugimi državami. Nadalje ugotavljajo, da se je tudi na tem sestanku pokazala popolna zavezniška solidarnost vseh treh držav in s ciljem, da se ohrani mir.

Sestanki Male antante bodo odslej bolj pogosti. Sestanek na Donavi je znova potrdil enotnost, pomembnost in stalnost Male antante.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Politične vesti

Pri posvetovanjih dr. Hodže s Tatarescom je bilo doseženo popolno soglasje, kar je bilo tudi močno poudarjeno v zdravnicah na banketu, ki je bil prirejen českoslovaškemu ministrskemu predsedniku v oficirskem domu. Tako dr. Hodža ko ministrski predsednik Tatarescu sta v svojih zdravnicah naglasila, da je Mala antanta neločljiva, da pa je njen glavni cilj doseči sodelovanje med narodi. V ta namen ponuja vsem roko za sodelovanje. V istem smislu je govoril tudi dr. Hodža, ki je poleg tega s posebnim poudarkom izrekel, da je Mala antanta neobhodno potrebno sredstvo za obrambo pravice, varnosti in sodelovanja narodov. Svoji pravici se ne bomo nikdar odrekli in zato Mala antanta živi in bo živele.

Šef nemškega generalnega štaba general Beck je odpotoval v Pariz, da si ogleda pariško svetovno razstavo, kakor se oficialno pravi. V Parizu pa se bo sestal tudi s šefom francoskega generalnega štaba generalom Gamelinom.

Obisk šefa nemškega generalnega štaba v Parizu se v vsem svetovnem tisku obširno komentira, ker je izzval pravo senzacijo. Govori se, da se bo general Beck razgovarjal v Parizu o novem letalskem paktu, ki se naj bi sklenil med zapadno-evropskimi državami ter v zvezi s tem tudi o novem locarnskem paktu.

Francoski levičarski listi niso z obiskom generala Becka nič posebno zadovoljni, ker se boje, da bi to vplivalo tudi na zunanjo politiko Blumove vlade. Menda učinkuje tudi to, da pada obisk v čas moskovskih dogodkov in obračunavanja v rdeči vojski, kar bi moglo povzročiti, da vojaška zveza med Francijo in Rusijo ne bo obstala.

Istočasno ko je odpotoval šef nemškega generalnega štaba v Pariz, pa je bilo objavljeno, da odpotuje nemški zunanji minister v Neurath dne 23. junija v London. Tudi ta vest je bila senzacija, ki jo ni pričakovala evropska javnost. Nekateri listi zaradi tega obiska že pišejo, da je os Rim-Berlin počila. To mnenje pa še nikakor ni utemeljeno, ker bo po drugih vesteh odpotoval nemški zunanji minister v London po sporazumu z Italijo. Na vsak način pa se pripravljva v evropski politiki nova situacija, kar sledi tudi iz dejstva, da sta Nemčija in Italija zopet vstopile v londonski odbor nevmešavanja.

Francoska zbornica je razpravljala o pooblastilnem zakonu, ki ga je zahtevala vlada za izvajanje svoje carinske in finančne reforme. Debata je bila zelo živahna in se je končala z zmago Blumove vlade. S 346 glasovi proti 274 je zbornica sprejela predlagane zakonske načrte. Za vlado so glasovali tudi skoraj vsi komunistični poslanci, le nekaj se jih je glasovanja vzdržalo.

Komunistično vstajo je pripravljala v Franciji kominterna, kakor poroča »Jours«, ki objavlja tudi podrobnosti o nameravani vstaji. Ker pa je bil notranji minister Dormoy pravčasno obveščen o nameravani vstaji, jo je že v kalli zaдушil.

Svetovni tisk zelo obširno razpravlja, če se je sedaj po usmrtilvi Tuhačevskega in tovarišev vojna sposobnost Rusije povečala ali zmanjšala. Angleški listi tudi poudarjajo, da je zaradi teh dogodkov ugled sovjetske Rusije v diplomatičnem svetu zelo padel in da bo zato odslej Rusija mnogo težje dosegla diplomatične uspehe. Nekateri listi pa so tudi nasprotnega mnenja, ter pravijo, da se je izkazal Stalin kot absoluten gospodar položaja, da je mogel tako temeljito obračunati s svojimi nasprotniki.

Časopisi poročajo, da bodo v kratkem aretirani in postavljeni pred sodišče še drugi generali in sovjetski voditelji. Tako se zlasti govori, da pridejo pred sodišče Karahan, Krestinski in drugi sovjetski diplomati, ki so zavzemali nekoč najbolj ugledna mesta.

Irski parlament je sprejel s 62 proti 48 glasovom De Valero predlog, s katerim postaja Irska popolnoma svobodna država.

Iz bojev pred Bilbao se poročajo nekatere zanimive podrobnosti. Baski so se obupno branili in z največjim junaštvom. Toda proti 150 tujim bombarderjem, ki jih je imel Franco, so bili brez moči. Nekateri tuje bojne ladje so francoscem ves čas dovažale municijo, nekatere pa tudi streljale na Basko. Prve vesti generala Franca o zavzetju Bilbao so bile prezgodnje, in Bilbao takrat še ni bil zavzet.

Zakon o avtonomiji Podkarpatske Rusije je že predložen českoslovaškemu parlamentu v pretres.

Dr. Schacht na Dunaju

Z letalom je prišel v četrtek na Dunaj nemški gospodarski minister dr. Schacht. Oficialno se pravi, da gre le za vljudnostni obisk, da vrne obisk dr. Kienböcka, predsednika Avstrijske narodne banke. Vendar pa je političen in še bolj gospodarski pomen Schachtovega obiska nedvomno. Dr. Schacht je namreč imel skoraj poldrugorenen pogovor s kanclerjem dr. Sušnikom. Pogovarjala sta se predvsem o gospodarskih vprašanjih in o poglobitvi nemško-avstrijskih gospodarskih odnosov. Govorila sta tudi o tem, kako naj bi se doseglo, da si Nemčija in Avstrija ne bi medsebojno konkurirale.

Popoldne se je sestel gospodarski minister dr. Schacht s predsednikom Narodne banke dr. Kienböckom ter se z njim razgovarjal o ureditvi plačilnega prometa med obema državama ter o sodelovanju obeh emisijskih bank.

Avstrijski list proti preferenčnim carinam

Dunajski list »Wirtschaftliche Nachrichten« je objavil članek o preferenčnih carinah ter pravi med drugim:

»Podonavje je po mnenju samih podonavskih narodov v gospodarskem pogledu neuravnovešeno. Kakor zahteva pasivna Škotska od Anglije posebno zaščito, tako zahtevajo vlade podonavskih držav od veselih neke posebne ugodnosti, da veljajo za blago, ki prihaja iz Podonavja, preferenčne carine. V resnici pa so preferenčne carine podobne vprašanju konkurence politike, ker so preference samo subvencija dolžniku, kateremu je treba pomagati, da pride zopet na noge. Če tvorijo podonavske države v resnici tako odlično gospodarsko celoto, potem jim ni potreben noben preferenčni sistem, ker se druge države že zaradi posebne ugodnih gospodarskih razmer v Podonavju tudi brez preferenc ne bi mogle boriti proti njih konkurenci. Zato bi bilo mnogo bolje, da se preferenčne carine odpravijo in da se namesto njih znižajo po vsem svetu carine.«

Zanimivo bi bilo zvedeti, če se tudi avstrijski oficialni krogi strinjajo s tem mnenjem dunajskega lista.

325 milijonov pezet je imela Argentina dobička od devizne kontrole

Argentinski finančni minister je objavil, da je vlada dosegla od 28. novembra 1933 dalje, ko je uvedla devizno kontrolo, pa do 31. decembra 1936 dobiček 325,7 milijona pezet (skoraj pet milijard din). Ta dobiček je nastal iz različne tečajev, po katerih je argentinska vlada kupovala in prodajala devize. Od tega dobička je bilo uporabljeno 133 milijonov pezet za izplačilo kuponov argentinskih posojil v tujini ter za vzdrževanje ustanov, ki urejajo proizvodnjo. Ostanek v višini 192 milijonov pezet se hrani v zlatu in v tujih devizah in se bo uporabil za amortizacijo dolarskih posojil, za izvozne premije na meso ter za gradnjo žitnih silosov.

Zunanja trgovina

V Anglijo smo v prvih 5 mesecih izvozili blaga za 125,2 milijona din, dočim smo v istem času lani le za 73,4 milijona. Uvozili pa smo za 110,7 milijona, dočim lani za 54,6 milijona. Letos smo torej bili aktivni za 14,5 milijona din.

Češkoslovaški uvozniki in živinski sindikat so se izjavili za podaljšanje veljavnosti sedanje znižane uvozne carine na mast, ker je s tem oskrba trga z mastjo bolj zagotovljena.

Turško-jugoslovanski prodajni urad za morfin v Carigradu je prodal l. 1936 23.328 kg morfina, dočim ga je prodal l. 1935 le 8.486 kg. Jugoslovanskega morfina je bilo nad 18.000 kg, turškega pa le ne-

kaj nad 5000 kg. Zato se bo v prihodnje v prvi vrsti prodajal turški. Največ morfina so kupile Združene države Sev. Amerike (nad 11.600 kg), nato pa Nemčija in Italija, ki sta kupile nekaj nad 2000 kg.

Italijanska vlada je odredila, da se sme pošiljati blago v Etiopijo skozi pristanišče Džibuti le izjemoma, proti posebnemu dovoljenju ministrstva za italijansko Afriko.

Trgovina med Italijo in Anglijo se je v zadnjem času znatno zboljšala. Vendar pa se angleški izvoz v Italijo ni povečal v tej meri kot italijanski v Anglijo.

Ker je Madžarska že izčrpala svoje kontingente za uvoz živine in je zaradi tega zastal izvoz madžarske živine na Reko, jim je sedaj odobrila italijanska vlada izredni kontingent 4000 glav goveje živine.

Svedska je že sedaj prodala tri četrtine svoje lesovine, ki jo bo proizvela v l. 1938. Cene so čvrste in še naraščajo.

Ker zaradi večnih stavk ne more biti dokončan angleški paviljon na pariški svetovni razstavi, so začeli nadaljevati delo z angleškimi delavci, od katerih so prvi prišli na delo kar z letalom.

V Ameriki je odslej plzensko pivo zaščiteno in se sme ta naziv uporabljati samo za pivo iz Češko-slovaške. Iz drugih držav uvoženo pivo sme imeti znak »plzensko« le, če ima v enaki pisavi in velikosti dodano besedo »tip« ali »stil«.

Brazilijanska vlada pripravlja vrsto odredb, da pocieni kavčuk, ker se že čutilo posledice rastočega proizvodnje umetnega kavčuka. Izvoznikom kavčuka ne bo več treba ponuditi braziljski narodni banki 35% za izvoz dobljenih deviz v odkup.

so proti prevelikemu in neupravičenemu obdačevanju s katere koli strani, države, banovine ali občine, da se bore proti trošarinarjem, ki so ena najbolj krivičnih davčnih oblik, kar je priznal sam finančni minister g. Leticia. Vidimo nadalje, da se trgovec bori za čim bolj cenena komunikacijska sredstva ter za njih izpopolnitev, da se bori za manjše carine, za svobodno zamenjavo blaga, za mednarodni mir in urejene razmere ne samo v lastni državi, temveč tudi med državami. Trgovec je tisti, ki nosi palmovo vejico miru z enega kraja sveta na drugi. Trgovec je najbolj zainteresiran na tem, da vlada med narodi čim bolj popolna harmonija, sloga in ljubezen, da vlada povsod čim bolj vzoren red in mir med narodi, da bo blagostanje tem večje. Zakaj samo v takšnih razmerah more trgovec poslovati in opravljati svojo silno važno funkcijo med svetom, v katerem živi in med vsemi narodi, med katerimi posluje, samo v takšnih pogojih more z uspehom vršiti svojo nalogo.

Ko vse to konstatiramo, ko ugotovljamo veliko važnost trgovčeve funkcije, moramo pa žal tudi ugotoviti, da nekateri redno bagatelizirajo delo trgovca in njegovo pomembnost.

Prenehajte že z demagogijo!

Zato je neobhodno potrebno, da se že enkrat neha ta demagogija in takšno napačno postopanje. Potrebno je, da vsi uvidelni ljudje, da sploh vsi, ki imajo posla z narodom, krenejo na drugo pot. Morda je tu in tam kateri trgovec, ki gleda le na to, da bi se čim prej obogatil. Toda to so posamezniki in zaradi njih se ne sme metati kamenja na ves stan, na vse trgovce brez izjeme.

Znova se mora vrniti zaupanje v delo trgovca, znova je treba obnoviti ono slovo, ki je bila od nekdanj med širokimi sloji konsumentov in trgovci, ker je to v obojestranskem interesu. Trgovci so oni, ki nas pred velikim svetom v veliki meri reprezentirajo. Kajti tujec, ki pride k nam, se zaradi svojih potreb obrača najprej na trgovca. Po stanju trgovine se ceni tudi kulturna in socialna stopnja vsakega naroda. Tudi to ne pozabite!

Trgovci in konsumenti!

Naj se neha demagoška gonja proti trgovstvu

Zagrebski »Trgovački Vjesnik« je objavil pod tem naslovom članek, ki ga zaradi njegove potrebnosti ponatiskujemo v celoti.

Nesporna činjenica je, da v poslovnem svetu morda ni bolj tesne zveze kakor je med trgovcem in konsumentom. Ni človeka, ki ne bi bil navezan na trgovca zaradi tega ali onega predmeta. Brez trgovca človek tako rekoč ne bi mogel živeti. Zlasti pa ne sodobni človek, ki ni zadovoljen s proizvodi, ki mu jih nudi njegov deželni in njegov kraj, temveč ki zahteva blago iz vseh mogočih delov sveta. Še več! Današnji način prehrane zahteva blago iz vseh kontinentov in ne samo iz enega. Treba se je samo malo zanimati za komplicirano življenje današnjega človeka, pa se vidi, kako velik napor zahteva od trgovca in kako današnji človek zahteva od trgovca veliko poznavanje blaga, zlasti pa njegove kakovosti.

Nekdaj je bilo lahko kupčevati. Če je bil trgovec spreten, ter znal samo tu in tam nabaviti iz daljne tujine kakšen interesanten predmet, takoj je našel brez števila kupecev, ki so se kar trgali za te predmete. Danes pa je položaj čisto drugačen. Moderni človek, ki more zaradi razvitega prometa tudi v par urah preleteti iz enega kraja Evrope v drug kraj, se ne zadovolji samo z enim predmetom, ki se mu slučajno ponudi, temveč zahteva, da ima njegov trgovec v svoji trgovini izbiro vsega mogočega blaga, in sicer ne samo ene kvalitete, temveč čelo vrsto njih. Tako je v tekstilni stroki, tako v železninarski, tako v špecerijski in kolonialni stroki, tako tudi v drugih.

Pred ne celim polstoletjem je bil odjemalec zadovoljen, če je dobil eno vrsto kave. Če je imel trgovec tri vrste, potem se je štel že med velike trgovce, ker naša publika razen nekaj izjem sploh ni vedela, da je na svetu nekaj sto vrst kav. Danes mora imeti vsak trgovec, in tudi srednji najmanj deset vrst kave, celo podeželski jih mora imeti najmanj pet ali šest. Podobno je z rižem, oljem, milom itd. Pri tekstilnem blagu je zadeva še bolj komplicirana ter je danes vaška publika dostikrat bolj razvajena ko mestna. Zato ima vedno večje zahteve do trgovca ter pričakuje od njega, da ima to, kar ima v mestu deset trgovcev, porazdeljenih na stroke.

Kaj se vse zahteva danes od trgovca

Teh nekaj pripomb smo navedli, da se vidi, kako nalaga moderna trgovina trgovcu vedno večje naloge ter da mora biti strokovno danes mnogo bolj podkovan kakor kdaj koli prej v zgodovini trgovstva.

Dočim pa obstoja takšna povezanost med trgovcem in odjemalcem glede samega blaga, ki ga trgovec nudi svojim odjemalcem, je tu še neka druga in bolj važna stvar, ki tudi daje moderni trgovini čisto poseben značaj. Ta namreč, da je trgovec v sedanji moderni dobi prenehal biti oseba, ki se bavi s trgovino samo zato, ker je ta posel najbolj donosen ter

omogoča lahko obogatitev, temveč ker je trgovina postala socialni faktor.

Trgovina je danes prenehala biti sebi sama alfa in omega, kakor je to lepo povedal na neki skupščini eden njenih predstavnikov, temveč trgovina pomeni danes službo narodu. Trgovec služi svojemu narodu, v katerem deluje in narod ga za to njegovo delo primerno nagrada. In čim bolj in čim več služi narodu, to je svojim odjemalcem, to je tudi tem večja upravičenost, da se njegove usluge pošteno honorirajo. Kakor ima arhitekt pravico, da zahteva dostojno nagrado za svoje delo, kakor ima to pravico zdravnik in vsak pripadnik svobodnega poklica, tako ima to pravico tudi trgovec. Zato pa na drugi strani tudi trgovec štiti interese svojega odjemalca. Čim bolj je njegovemu konsumentu, tem bolj je tudi trgovcu, ker plačilno sposoben konsument laže in bolj plačuje svojega dobavitelja trgovca.

Trgovec je prijatelj kupca

Tako se kaže potreba na obeh straneh, da drug drugemu pomagata, trgovec konsumentu, konsument pa trgovcu. Odjemalci morajo gledati na trgovca kot na svojega prijatelja, ki jim olajšuje življenje s tem, da jim dobavlja razne za življenje potrebne predmete. Trgovec pa mora enako videti v svojem odjemalcu svojega prijatelja, ki se poslužuje njegovih uslug in ki mora biti toliko pravičen, da trgovca za njegov trud tudi dostojno plača, kakor tudi vsak drug zahteva od svojega dela nagrado. Tako kmetovalec od zemlje, da mu dobro obrodi, hišni posestnik od hiše, da mu daje obresti, bankir, da nosijo delnice dividendo itd.

Če pa človek gleda na položaj trgovca s te strani, se mora naravnost začuditi brezvestnosti, s katero se pri nas danes napadajo trgovci. Nikjer na svetu ni tega — a mi se radi ponašamo s svojo kulturo, z našim zapadnjaštvom, z našo civilizacijo, radi pozivamo vlado, da se ozira po drugih narodih — vendar pa se nikjer drugje po svetu ne meče na trgovca toliko blata in toliko klevet kakor samo pri nas. Baš kakor da je postala maksima, kdo bo bolj z močnim glasom kričal narodu, da je trgovec neki lopov, varalica, izkoriščevalec, ki gleda povsod le na to, kako bi čim bolj oropal svojega revnega odjemalca, pa tudi cel narod, v katerem živi. Na trgovca se meče kamenje, se mečejo brna, da bi se pred narodom čim bolj očrnil in pokazal v čim bolj umazani luči. Vprav nesramna demagogija se je razpela proti trgovcu, in sicer demagogija od strani strankarskih priganjačev, raznih lažnivih združenjskih prerokov in bog ve kakšnih temnih tipov. Ti ljudje brez vsakega sramu sipajo pred narodom na trgovca takšno kopo klevet in laži, da mora človeka otliti rdečica sramu, da so sploh na svetu ljudje, ki so sposobni, da proti svojemu boljšemu prepričanju opravljajo tako gnusno delo na škodo lastnega naroda.

Gonja proti trgovcem

In zakaj to delajo? Zato, ker v našem nepoučenem vaškem svetu vzbujajo one najnižje instinkte mržnje proti osebam, ki so jim najbližje, da ti ubogi kmetje ne vidijo, da so jim baš ti hujskači glavni krivci zla, ki tare narod. To surovo, nelepo delo, ki nas pred vsem svetom degradira na mračne ljudi srednjega veka, vse to delo ni nič drugega ko ustrežanje in ščuvanje najnižjih instinktov vaškega sveta, da se more z njim svobodno igrati, da ta svet ne vidi, kako se slepari.

Gola resnica je, da ima trgovec, če sploh kdo, največji interes, da je narodu bolje. Kajti čim bolje je narodu, tem več more tudi trgovec dobiti od naroda, trgovec pa more potem zopet bolje ustrezati narodnim potrebam, bodisi da narodu nabavlja potrebno blago, bodisi da od naroda kupuje njegove proizvode in jih daje onim konsumentom, ki jih potrebujejo. Trgovec more potem bolje ustreči interesom vse narodne zajednice in njenega gospodarstva, ker bo potem zamenjava blaga popolnejša in boljša. Zaradi tega trgovec že v svojem lastnem interesu skuša čim bolj varovati narodne interese, zato je trgovec dejansko tisti, ki brani interese konsumenta.

Vloga trgovca v narodu

Zato vidimo, da se trgovci postavljajo v prve bojne vrste, da bi se obrestna mera čim bolj znižala, da se bore proti kartelom, ki neupravičeno dvigajo cene, da

Zahteve vinogradnikov

Zahtevalo tudi odpravo trošarine na vino

Na velikem kongresu Vinarskega društva za Slovenijo v Slov. Bistrici, na katerem je bila izvoljena tudi nova uprava društva, so bile sprejete med drugimi tudi naslednje zahteve vinogradnikov: Pri novi kmetijski zbornici naj se ustanovi avtonomni vinarski odsek, v Mariboru pa ekspozitura zbornice.

Zakon o vinu naj se strože izvajata.

Uredba o sanaciji vinogradništva naj se čim prej uveljavi in pri tem upoštevajo predlogi strokovnih organizacij.

Za obnovo vinogradov naj dobe vinogradniki brezobrestna posojila, revnejšim pa naj se odda prvovrstni trsniki material po znižani ceni oz. brezplačno.

Carina na modro galico, žveplo in druga obrambna sredstva proti škodljivcem trte naj se odpravi.

Odpravi naj se trošarina na vino.

Pri vseh trgovinskih pogodbah naj se doseže čim večje ugodnosti za izvoz kvalitetnih vin, namiznega grozdja, zlasti naj se dosežejo carinske olajšave in znižane prevoznine. K sklepanju trgovinskih pogodb naj se pritegnejo tudi vinski strokovnjaki. Pridobljeni kontingenti naj se uporabijo zlasti za vina iz dravske banovine.

Za izvozno vino naj se zniža železniška prevoznina tudi pri nas.

Zboljša naj se strokovni pouk vinogradnikov. Ustanove naj se poučni tečajji za ljutomerski okraj.

Kjer so krajevne potrebe, naj se podpira ustanavljanje združenih klet, ki so potrebne za tipiziranje in standardizacijo vin.

Strogo naj se postopa proti zakotnim trsnikarjem.

Nad zasebnimi trsnicami naj se izvaja stroga kontrola. Kdor ne izpolnjuje predpisanih pogojev, naj izgubi koncesijo.

Prevoz trsnega materiala po železnici naj bo prost.

Vsako krošnjarenje s trsnim materialom naj se prepove.

Priznavajo naj se matični vinogradi za pridobivanje cepičev.

Izdela naj se statistika o potrebi cepičev za obnovo vinogradov za bodoča leta in posamezne okraje.

Ugodi naj se še neizpolnjenim zahtevam lanskim resolucij.

Plačilo pomorske prevoznine pri izvozu v klirinške države

Narodna banka bo odslej na prošnjo posameznih podjetij dovoljevala, da smejo podjetja prodajati svoje blago tudi cif namembna postaja, vendar le pod pogojem, da plača prevoznino kupec pri izvozu v klirinške države in v ta namen odbije od fakturnega zneska prevozne stroške od domače do namembne postaje.

Denarstvo

Priv. agrarna banka bo revidirala denarne zavode

Čl. 7 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov pooblašča Priv. agrarno banko, da pregleduje knjige in dokumente bank ter denarnih zavodov, ki so dolžni banki izročiti svoje kmetijske terjatve. Namen pregleda je, da banka ugotovi pravilnost prijavljenih terjatev. Te pravice se bo PAB sedaj tudi poslužila, kakor se poroča iz Beograda, ter bo začela po svojih organih revidirati vse denarne zavode, ki so ji izročili svoje kmetijske terjatve.

Dohodki od rente padajo

Po uradnih podatkih je znašal dohodek od davka na rente v letu 1936 30,2 milijona din, l. 1935 pa 36,5 milijona din. V enem letu je torej rentnina padla za 6,3 milijona din ali za več ko 17%. To pač ne dokazuje, da bi se naše gospodarsko stanje tako zelo zboljšalo, kakor se z oficijalne strani kar neutrudljivo trdi.

Po banovinah je znašal dohodek od rentnina (vse v milijonih din):

	1935	1936
Beograd	10,0	8,0
moravska banovina	1,1	0,8
vardarska banovina	0,7	0,5
zetska banovina	0,4	0,4
donavska banovina	2,8	2,2
drinska banovina	1,0	0,8
vrbska banovina	0,3	0,2
primorska banovina	1,3	1,1
savska banovina	12,8	10,9
dravska banovina	5,7	5,1

Francoska banka je zvišala diskont za 2 odstotka

Francoska banka je zvišala obrestno mero za menična posojila od 4 na 6%, za lombardna pa od 5 na 7%. To je storila banka, da bi omejila odtok zlata v tujino. V ta namen je francoska vlada tudi uvedla kontrolo nad bankami. Tudi pooblastilni zakon je iz istega namena predložila francoska vlada zbornici in tudi dosegla njegov sprejem. Sicer res velja ta zakon samo do konca julija, vendar pa bo omogočil vladi, da bo uspešneje nastopila v obrambo franka. Pooblastilni zakon pa je imel tudi slabe posledice, zlasti ker se je za njegova določila zvedelo šele pozno. Kapitalisti so se bali, da bodo davki znatno zvišani in se je zato še v večji meri okrepil odtok zlata.

Tudi na borzi ni zvišanje obrestne mere takoj pomagalo. Efektivni frank je sicer mogel zaradi intervencijskega fonda ohraniti svoj tečaj, toda terminski frank je silno nazadoval in report je dosegel tudi 50%, a se potem nekoliko znižal.

Nova finančna kriza je vplivala na druge borze in povzročila interpelacijo na ameriškega finančnega ministra Morgenthaua, če bo ostal valutni dogovor treh vellesil še v veljavi. Morgenthau je odgovoril, da Francija še ni izrazila želje, da bi se ta dogovor izpremenil. Za Ameriko pa je ugoden in zato ga sama ne namerava izpremeniti. Splošno se sodi, da Amerika v sedanjem trenutku ne more priskočiti Franciji na pomoč, ker so vse težave franka domačega izvira.

Privilegirana agrarna banka bo zopet začela dajati kmetovalcem posojila, in sicer po 6%. Dajala bo le menična posojila z rokom 9 mesecev. Slovenskim kmetovalcem s tem pač ne bo pomagano. Sredstva za dajanje posojil bo dobila PAB najbrže od Narodne banke.

Sava, splošna zavarovalna družba, izkazuje za l. 1936 pri glavnici 10 milijonov din čisti dobiček v višini 1,7 milijona din, za 300.000 din več ko pred enim letom.

Bolgarska narodna banka je naročila v dunajski kovnici za 60 milijonov levov drobiža po 50 stotink v bakru.

Tudi Italija je sporočila Združe-

nim državam Sev. Amerike, da sicer obžaluje, toda da nikakor ne more plačati 15. junija zapadlega obroka vojnega posojila.

Dunajska Credit-Anstalt namerava znižati nominalno vrednost osnovnih delnic za 50% od 500 na 250 šilingov, prioritetenih pa za 25% od 500 na 375 šilingov. Osnovna glavnica bi se s tem znižala od 79 na 48,5 milijona šilingov, priori-

tetna pa od 70 na 52,5 milijona šilingov. Ker bi s tem dobile prioritete delnice večino, še ni gotovo, če bo avstrijska vlada tej nameri tudi pritrčila, ker je večina osnovnih delnic v njenih rokah.

Dotok zlata v Ameriko še vedno traja in prihaja skoraj vsak teden v Ameriko za približno 50 milijonov dolarjev zlata. Danes znašajo zlati zakladi USA že 12.027 milijono-

nov dolarjev. V enem letu so se povišali za 1.618 milijonov dolarjev. Italijanski notranji državni dolgovi so znašali 31. III. 1937 95.582 milijonov lir in so se povišali od 31. decembra 1935 za 1633 milijonov lir. Skupno plačuje Italija za obresti za notranje in zunanje dolgove 6.137 milijonov lir, to je za 558 milijonov lir več ko pred enim letom.

Bata nam je poslal popravek

Pravni oddelek ali kakor se samo imenuje pravno odeljenje jugoslov. tvornice gume i obuće d. d. Borovo nam je poslal popravek, ki ga objavljamo dobesedno, z vsemi slovničnimi napakami in stilističnimi posebnostmi in čeprav nikakor ne ustreza zahtevam tiskovnega zakona. Popravek bi zato mogli v celoti odkloniti. Da pa ne bo Bafa trdil, da ne dopuščamo, da bi naši bralci slišali tudi njegovo plat zvona, objavljamo popravek v celoti in čisto nič izpremenjen, seveda pa si bomo h koncu dovolili tudi nekaj svojih pripomb. Popravek pravnega odeljenja Bafe, jugoslov. tvornice gume i obuće, d. d., Borovo, se glasi:

»Batina palača v Ljubljani«

Gospodu uredniku

Trgovskega lista

Ljubljana.—

Pod gori navedenim naslovom v št. 56 »Trgovskega lista« od 19. maja t. l., stran. 1., stolpec 2, 3 in 4, priobčen je članek, kateri se tiče našega podjetja.

Sklicujemo se na §§ 26—28 tiskovnega zakona, ter prosimo za uvrstitev sledečih popravk:

Bata in Ta-ta nimata nobene medsebojne vezi. Nam ni znano niti Ta-Tino poreklo niti njene namere.

Mi vemo da smo domača delniška družba, katera ni osnovana včeraj, pač pa obstoja že 15 let in svojim delom koristi i narodu in domovini.

Ne zahtevamo od nikogar, da nam postavi spomenik, kakor si želi Vaš list. Mi še živimo ter hočemo koristno delati še naprej; ne iščemo nobene koncesije, temveč samo pravico do dela, katera je osnovana po zakonu.

Popolnoma neumestno pa je, da Vaš list dela iz muhe konja, ker je veliko koristnejše, da se v Ljubljani stare stavbe z novimi palačami zamenjajo.

Zahvaljujemo se piscu za članek s katerim nam je posvetil malo pažnje, kakor tudi g. uredniku za uvrstitev teh popravk, katerim je cilj informirati točno slovensko javnost o stanju okoli graditve Batine palače v Ljubljani.

Z spoštovanjem

Bata

jugosl. tvornice gume i obuće d. d.

Pravno odeljenje

Borovo

Toma Maksimović

Vse polno stvari zna Bafa, toda popravkov, kakor jih zahteva tiskovni zakon, ne zna spisati in bi mogli njegov popravek označiti naravnost kot šolski primer, kako po tiskovnem zakonu popravek ne sme biti spisan. Da vrednost tega popravka povečuje še čisto izredna slovenščina, pa vidi itak vsak bralec. Ali bi bilo res tako težko, da bi dobil Bafa v svojo pisarno

Že v 24 urah

harva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

uradnika, ki res zna slovensko? Pa to le mimogrede!

Če smo prvotno napisali, da bo Ta-Ta imela poslovalnice v novi Bafini palači, smo napisali to, ker je poročal list, v katerem Bafa pridno inserira, podrobno o načrtu palače. Kasneje pa smo se prepričali, da ne namerava Bafa v svoji palači zgraditi v 1. do 4. nadstropju poslovnih lokalov, temveč prostore za pisarne. Zato smo svojo vest tudi že sami popravili. Čudimo pa se, da Bafa ne ve za »Ta-Tino poreklo«, ko je vendar to splošno znana stvar, ki je bila tudi že ponovno objavljena v listih.

Prav lepo je, če pravi Bafa, da ne išče nobene koncesije, temveč samo pravico do dela. Še mnogo bolj iščejo samo pravico do dela tisoči in tisoči čevljarjev, ki so vsi rojeni v Jugoslaviji, ki so vseskozi sami Jugoslovani, a so danes brezposelni in ne morejo dobiti dela. Ali morda Bafa ve, zakaj ti tisoči zaman iščejo svoje pravice do dela?

Poseganje države v gospodarstvo

Upoštevanja vredne besede češkoslov. gospodarskih ljudi

Poseganje države v zasebno gospodarstvo je danes moderno in to se dogaja ne le pri nas, temveč tudi povsod drugod po svetu. Kakor pri nas, tako pa je tudi v drugih državah to poseganje le redkokdaj tudi koristno, navadno pa gospodarstvu le v škodo. Deloma zato, ker vodijo to poseganje birokrati, katerim so potrebe življenja tuje, deloma pa zato, ker se polasča država tudi poslov, ki jim nikakor ni dorašla. Zato so tudi v vseh državah vedno bolj pogosti glasovi, ki pred tem državnim poseganjem v zasebno gospodarstvo svare, le žal, da se ti opomini še nočejo prav upoštevati. Menda je škoda od tega poseganja še premajhna in zato še ne zadosti vidna. Zato pa je treba tembolj na to škodo opozarjati, da se ne bo razširila še v katastrofo.

Na zadnji plenarni seji brnske trgovinske zbornice je govoril o tem vprašanju tudi predsednik zbornice Petr. Iz njegovih izvajanj posnemamo:

Prvič po sedmih letih moremo konstatirati, da se je gospodarsko stanje v resnici zboljšalo (namreč na Češkoslovaškem). Ko pa to konstatiramo in ko pričakujemo, da bo trajalo to zboljšanje še nadalje, pa moramo tudi poudariti, da se bodo naša pričakovanja uresničila le, če se ne bo novi ugodni razvoj v gospodarstvu zatrl z brezmislnim poseganjem države v gospodarstvo. Zlasti pa je potrebno, da se odpravijo vse omejitve, ki so se uvedle v času krize in ki ovirajo zamenjavo blaga med državami. Kakor je čisto nemogoče, da bi se mednarodna trgovina zboljšala, če ne padejo te ovire, tako se tudi domača trgovina ne more zboljšati, če bo še nadalje obremenjena s sponami teh številnih ovir. Gospodarstvo potrebuje prostega razmaha.

Država ima vsekakor ne samo pravico, temveč celo dolžnost, da poseže v gospodarstvo, toda samo tam, kjer je to potrebno in samo v obsegu, ki je koristen. Takšne potrebe pa ni, kjer se javni interesi ne navajajo, čisto drugi interesi pa dejansko odločajo. Smo tudi za državno kontrolo

Nikar naj ne misli Bafa, da bi mi bili tako reakcionarni, da bi raje imeli stare stavbe ko nove palače. Toda o tem sploh nismo govorili, temveč smo izrekli le to svojo željo, da bi na najbolj prometni točki Ljubljane moralo imeti svoje lokale res čisto domače podjetje. Tudi domača velika podjetja imajo namreč pravico do dela.

Končno pa si dovoljujemo opozoriti Bafa, da ni njegova stvar skrbeti za to, kaj je za naš list umestno ali ne. O tem odločamo samo mi in nihče drug. In če smatramo mi za umestno, odklonimo lahko tudi Bafin insert, pa čeprav bi bil ta dohodek za list morda zelo umesten.

Čeprav s pripombami, pa smo vendarle ustregli Bafi in objavili popravek, čigar cilj je informirati točno slovensko javnost o stanju okoli graditve Batine palače v Ljubljani. Nismo namreč dosedaj vedeli, da bi kdor koli očital slovenski javnosti, da je netočna.

povsod tam, kjer je potrebna, odločno pa ugovarjamo, kadar se ta kontrola izvaja tako, da ograža zasebno podjetništvo, kadar ovira samostojne, svoje odgovornosti se zavedajoče in neodvisne trgovce, obrtnike in industrialce. Samo ti morejo zagotoviti gospodarski napredek, zato se tudi ne smejo prav nič ovirati!

Zalsti pa je treba opozoriti na naslednje:

Detajlna trgovina in obrt si ni sta tako opomogla kakor druge gospodarske panoge. Tako v detajlni trgovini ko v obrtu se še težko občutijo katastrofalne posledice prejšnje krize. Baš na pomoč detajlni trgovini in obrtu pa se je pri nas najmanj mislilo. (V Jugoslaviji sploh ne! Op. ured.) Toda potrebno je, da se začne na to misliti in tudi dejansko pomagati.

Nikakor ne gre, da bi se tisoči manjših in srednjih podjetij, od katerih vsako pomeni samostojno gospodarsko existenco, žrtvovali zaradi maloštevilnih velikih podjetij!

Pravi blagoslov bi bil, če bi se te besede upoštevale tudi pri nas. Kajti pri nas se še v večji meri dogaja to, da se srednji sloj, da se tisoči existenc žrtvujejo na ljubo velekapitala in povrh še tujega velekapitala.

Toda kaj bo potem, če naš srednji stan propade? Kdo bo potem nadomestil njegovo konstruktivno funkcijo, kdo bo potem krepil naše gospodarstvo in ga dvigal? Ali bo morda to funkcijo prevzel tuji velekapital?

Rogaska Slatina

Iz združnega registra

Dom jugoslovanskih obrtnikov, v Ljubljani. Izbrisejo se člani nasledstva Martin Muc, Ivan Kralj in Josip Kregar, vpišejo pa Ivan Mihelič, elektrotehnik v Ljubljani, pečarski mojster Stanislav Pirnat na Viču in pekovski mojster Karol Vidmar v Ljubljani. Načelnik zdruge je Lovro Pičman, podnačelnik pa Franjo Perčinlič.

Najnoviše kartelni predpisi v Romuniji

V Romuniji je bil dekretiran zakon o urejanju in kontroli kartelov. Zakon je bil že objavljen v uradnem listu. Po tem zakonu so morali biti do 9. junija izdani vsi potrebni predpisi za ustanovitev kartelnega odbora, ki bo kontroliral kartele, zlasti vse cene predmetov, ki jih prodajajo karteli. Prav tako pa bo ta odbor kontroliral tudi vse izdelke in surovine, ki jih oddaja kartel. Trgovinski minister je v smislu zakona tudi že pozval vse kartele, da se v 30 dneh prilagode novim predpisom, ker bi se sicer proti njim uporabljali predpisi, ki veljajo za tajne kartele.

Z novim zakonom torej v Romuniji karteli niso prepovedani, temveč se uvaja nad njih delovanjem precej velika kontrola. Najprej se omeni, v koliko so karteli za celoto koristni oz. kako vplivajo na celoto, nato pa se regulirajo cene za vse kartelne predmete. Na podlagi novih predpisov ima vlada vedno možnost, da določi tako minimalne ko tudi maksimalne cene za vse kartelne predmete.

Za izvajanje novega zakona se ustanovi vrhovni kartelni svet. Vsi karteli se zapišejo v kartelni register, njihove prodaje in nabave cene pa se kontrolirajo.

Pod določila tega kartelnega zakona spadajo tudi ona industrijska podjetja, ki so tako močna, da morejo sama dekretirati cene in prodajne pogoje.

Posebna določba zakona predpisuje, da se mora vsaka izprememba kartelnega dogovora prijaviti trgovinskemu ministru v dveh dneh. Vsi predpisi kartelov, ki so nastali v nasprotju z določili novega zakona, se smatrajo kot neveljavni. Nobena kupčija, ki bi jo sklenil takšen kartel, ne more biti od sodišča priznana kot veljavna.

Karteli morajo prijaviti trgovinskemu ministru tudi vse svoje prodajne cene, vsako njihovo izpremembo, in sicer se morajo cene prijaviti še prej, preden stopijo v veljavo. V prijavi se mora tudi na podlagi dokazil dokazati, da je prijava pravilna.

Trgovinsko ministru izda nato svoje sklepe na podlagi nasvetov in predlogov posebnega sveta strokovnjakov ter vrhovnega kartelnega sveta.

Če trgovinsko ministru ne prepove izrečno ustanovitev prijavljenega kartela, potem se smatra, da je kartel dovoljen.

Vsako leto morajo karteli najkasneje do 30. junija poročati trgovinskemu ministru v svojem delu v preteklem letu. V poročilu mora biti tudi naveden napredek, ki je bil dosežen glede nabave surovin, racionalizacije proizvodnje in prodaje, o dejanskih stroških, o kolebanju cen, o poteku maloprodaje ter o posameznostih pri izvajanju kartelske pogodbe. Vsi ti podatki pa se morajo navesti v primeri s cenami ob ustanovitvi kartela.

Stanje naših kliringov

Naš stari klirinški saldo proti Italiji se je neznatno znižal (za 6000 lir), da znaša sedaj 47 milijonov lir. V novem kliringu pa se je naš pasivni saldo zmanjšal od 27,1 milijona lir na 26.825.000 lir.

Naš aktivni saldo v nemškem kliringu se je zmanjšal od 24,9 na 24,75 milijona mark, to pa obenem s turističnimi markami.

Dvignil pa se je naš aktivni saldo s Poljsko od 2,77 na 3,41 milijona din.

Naš aktivni saldo proti Turčiji se je dvignil od 3,25 na 3,36 milijona din.

Gotovina v madjarskem kliringu znaša okoli 12 milijonov din.

Pogajanja s Svico za obnovo klirinškega prometa so se ta teden začela.

Nove knjige

Monumenta artis Slovenicae, 4. snopič

Odveč je govoriti o vrlinah velikega dela »Monumenta artis Slovenicae«, saj jih vsak snopič znova potrjuje in tudi odkriva vedno nove. Zato se bomo omejili le na to, da iz odličnega uvoda zaslužnega urednika dr. Steleta omenimo nekaj zlasti zanimivih dejstev.

4. snopič je posvečen delu tujih umetnikov na naši zemlji, zlasti slikarjem baroka in romantike. Njih pomen in njih vlogo v našem javnem življenju podaja dr. Stele v svojem uvodu na kratko toda s tehničnimi besedami.

Dvoje glavnih središč baročnega slikarstva v Sloveniji sta bila Ljubljana in Gradec. V glavnem sta se obe središči opirali na italijanske slikarje, zlasti beneške. Tudi holandski in drugi slikarji, ki so delovali pri nas, so slikali pod vplivom italijanske šole. Iz Dolničarjevega popisa slik so nam ohranjena imena skoraj vseh slikarjev, ki so takrat delovali med Slovenci. Večinoma so bili vsi le epigoni velikih italijanskih mojstrov, Tintoretta, Palme in drugih. Nov razmah pa je dobilo slikarstvo s prihodom Giulia Quaglie, učenca Franceschinija. Z njegovim prihodom se je zopet dvignilo pri nas slikarstvo ter silno ugodno vplivalo tudi na vse naše drugo kulturno življenje. Nova smer je dvignila vse duhovno življenje Slovencev in po veliki pripravi, ki jo je izvedel Valvasor, omogočila ustanovitev tako pomembne Akademije operosorum, ki je prav gotovo eno najbolj svetlih poglavij iz naše kulturne zgodovine.

Tej dobi je posvečen 4. snopič in zato bi ga moral imeti vsak Slovenec, ker šele potem bo dobil pravi vpogled o delovanju naših predhodnikov.

Znova moramo reči le eno: Nobena slovenska hiša ne bi smela biti brez Steletovega monumentalnega dela. Zato znova najtopleje priporočamo naročbo na »Monumenta artis Slovenicae«.

Dickens: David Copperfield II. del

Kot 25. zvezek Leposlovne knjižnice, ki jo izdaja Jugoslovanska knjigarna, je izšel II. del znamenitega Dickensovega romana: David Copperfield v vzornem prevodu Otona Župančiča.

O delu samem in o prevodu ni mogoče reči nič drugega, razen kar je že bilo splošno priznано ob izdaji I. dela. David Copperfield je roman, ki ga čita vsak z največjim zanimanjem, z največjo napetostjo in čegar lepote uživa vsak z največjim užitek. Zato so tudi bralci I. dela z nestrpnostjo pričakovali II. del in kar planili po njem.

Kakor vse knjige Leposlovne knjižnice je tudi ta vzorno opremljena in velja kljub svoji obsežnosti (366 strani) kartonirana samo 68 din, vezana pa 80 din.

Elektrarna Fała

Na občnem zboru družbe je bilo konstatirano, da je proizvodnja električnega toka zopet **nazadovala**, in sicer za 19,4 na 138 milijonov kilovatnih ur. Ta padee je nastal samo zaradi manjšega odjema toka po tvornici za dušik v Rušah. Drugi konsum pa je napredoval. Zaradi manjše oddaje toka so tudi padli obratni dohodki družbe, in sicer za 2,4 na 27,7 milijona din. Posrečilo pa se je družbi, da je zmanjšala splošne stroške za 0,4 milijona, znaten dobiček pa je imela tudi od devalvacije švicarskega franka ter so se obresti zaradi tega znižale od 12,2 na 10,7 milijonov. Davkov je plačala družba 4,4 milijona, l. 1935. pa 3,7 milijona din. Za l. 1935. je izkazovala družba še malenkosten dobiček v višini 12.794 din, za l. 1936. pa izkazuje izgubo v višini 42.164 din.

Fr. Zelenik:

Neizrabljeni pripomočki

Šele statistični podatki dajo pravo sliko o stanju podjetja

V tem članku govorim o v trgovskem poslovanju jako važnem pripomočku, katerega se naše trgovstvo sploh ne poslužuje ali pa v zelo skromnem obsegu. Saj še redno trgovsko knjigovodstvo ne domuje povsod, kjer bi sicer moralo biti udomačeno.

Redno knjigovodstvo nam pokaže ne samo premoženjski položaj, temveč tudi vse prejemke in izdatke, dolgove in terjatve, vsako izpremembo v posameznih premoženjskih delih, nam predločuje podrobno sliko vsega poslovanja kakor tudi njegov uspeh. Knjigovodstvo nam nudi raztreseno po knjigah mnogo številčnih podatkov. Ali kakor rečeno, so ti podatki raztreseni po knjigah. Uvesti je treba pripomoček, ki te raztresene podatke zbira in ureja v pregledno sliko, iz katere moremo črpati mnogo pouka in opozoril. V moderni pisarni je ta pripomoček take vrednosti ali pa še mnogo večje kakor sta n. pr. stenografija in pisalni stroj. Ta pripomoček se imenuje statistika. To je pomožna veda izjemne važnosti in praktične vrednosti za vsak trgovski in industrijski obrat, saj nudi obilico pouka in migljajev tistemu, ki se statistike poslužuje. V Ameriki in v Nemčiji so že pred mnogimi leti spoznali praktični pomen statistike, zato se pri njih zbira statistični material v vsaki moderni pisarni.

Med našim trgovstvom je še precej takih starega kova, ki se držijo pripomočkov iz prejšnjih dob in časov in ki nimajo prave volje sprijazniti se z novimi pripomočki. — Takim je težko dopovedati, da se na drug način laže in uspešneje dela. Pa pridemo sedaj z neko statistiko. To je zopet nekaj, kar bi prav prišlo davkarji; kaj takega nam pa prav nič ni treba. Take pripombe se slišijo, če se govori o tej novosti. O statistiki v gospodarskem poslovanju skoraj nič ne slišimo. Znano je, da državne naprave sestavljajo razne statistike, in včasih tudi slišimo kako grajo, da ta ali ona ni točna.

Nekateri mislijo, da je statistika pač nekaj zanimivega, a dostikrat le brezplodno in nepotrebno igračkkanje s številkami, s čimer se najpečajo državni uradi in oblasti, ne pa tudi trgovec, ki nima za to ne časa in tudi ne koristi od tega.

Tako mišljenje je popolnoma napačno.

Dokazano je, da je propadel že marsikateri trgovec, ker ni natančno in vestno zapisoval svojih poslov. Na svoja ušesa sem slišal starega in poštenega trgovca, ki je prišel v nesrečo, ker ni vedel, da stoji tako slabo. Ni malo takih, ki so zašli v plačilne težkoče ali celo v konkurz, pa ne vedo vzroka svoji nesreči. Pravijo sicer, da je šla trgovina vedno bolj in bolj slabo, toda taka izjava ni nobeno pojasnilo vzroka, temveč je šele navedba enega določenega dejstva. Ako bi takega trgovca vprašali, zakaj je trgovina pešala in pešala, bi nam odgovoril, da žal ne ve. Kako pa naj bi tudi vedel, saj ni imel niti rednega knjigovodstva, še manj pa kakšne druge kontrole o svojem poslovanju. Kdor ne pozna vzroka nazadovanja, tudi ne ve, kje se naj loti zdravljenja.

Ako priporočamo knjigovodstvo, kjer bi res bilo umestno in povsem na mestu, moramo večkrat slišati odgovor: »Saj tudi moj soseda nima knjig in tudi ne tiste statistike, pa mu vendar dobro gre in mu nese. Zakaj pa naj potem jaz pišem!« Res je, da imamo dobro idejo trgovine, kjer je knjigovodstvo bolj skromne sorte, kjer se jim o kakšni statistiki niti ne sanja. Res je, da bi tudi danes uspevala marsikatera trgovina, če rav-

no bi uporabljala namesto pisalnega stroja gosja peresa in če bi namesto z elektriko svetila s petrolejkami. Nihče pa ne more trditi, da bi takšne zaostalosti pospeševale trgovino. Res je tudi, da bo preteklo še precej časa, preden bodo začeli smatrati statistiko in njene podatke za tako koristne in potrebne, kakor smatrajo danes pisalni stroj in elektriko.

Gmotno dobro podprta trgovina ne čuti neugodnih posledic slabe organizacije tako, kakor gmotno šibka trgovina. Tu posledice slabe organizacije lahko povzročijo propad ali ga vsaj pospešujejo.

Dajati navodila, kako se naj uvede in izvede statistika v obratu, na splošno ni mogoče, ker je o statistiko tako, kakor o knjigovodstvu. Prilagoditi se mora potrebam in razmeram vsakega posameznega obrata in trgovine. Vseeno navajam tu nekaj podatkov in navodil, katera se morejo povsod porabiti.

Natančno sestavljeni pregledi vsakodnevnih ali mesečnih prodaj, prejemkov in izdatkov, prodaj na upanje, plačil dolžnikov, prejemov blaga itd. nam nudijo zanimivo in podučno sliko poteka trgovine. Isto je z izgubami pri odjemalcih. Razdelitev stroškov v skupine n. pr. najemnina, plače, dne, kurjava, razsvetljava, obresti, davki, provizije itd. nam marsikaj pokaže. Kdor zaposluje potnike in zastopnike, vodi za vsakega pregled, koliko kateri proda, koliki so izdatki za njegovo delovanje itd., pa kmalu vidi, kateri dela z večjim uspehom, kateri z manjšimi troški, kateri je cenejši, kateremu se lahko več plača in katerega ni odpustiti iz hiše.

S primerjanjem podatkov statistike iz enega leta s podatki iz prejšnjih let vidimo, če promet pada ali se dviga, ali so izdatki in stroški v razmerju z zasluži in dobički. Številke povedo, koliko se sme porabiti, kje se mora varčevati in kje se lahko varčuje. S pomočjo statistike se lahko ugotovi, kateri predmet dobro ali bolje gre, koliko kateri nese in katerega je držati ali katerega je opustiti.

Pravilna in zanesljiva statistika je mogoča v resnici le tam, kjer imajo redno knjigovodstvo, katero pa ne sme biti v zaostanku, temveč mora biti vse sproti knjiženo.

Nekaj besed še tistim, kateri sicer priznavajo koristnost statistike, samo pravijo, da izvajanje statistike stane preveč truda in denarja. Takim naj služi v spodbudo to, da redno knjigovodstvo že sa-

mo izvršuje dobršen del statističnega dela, zbira statistično snov ali podatke in je le potrebno te podatke pregledno sestaviti. Knjigovodstvo se lahko tako uredi, da že samo podaja precej statističnih pregledov, n. pr. z uporabo pomožnih knjig itd. Svoječas sem priporočal blagajniško knjigo nove oblike. Ta knjiga nudi že malemu trgovcu točne podatke o prodaji za gotovino, o plačilih odjemalcev na knjižice ali na upanje sploh, o drugih prejemkih, o nakupu blaga za gotovino, o plačilih blaga prejetega na upanje, o stroških itd. In vendar ni s to knjigo nič več dela, kot z navadno knjigo.

Minili so časi dobrih zaslužkov in ribniških procentov, ni več časov, ko so bile trgovine zaprte radi dopustov, pač pa so sedaj časi, ko bi radi imeli odprto noč in dan. Težak je boj za obstanek. Trgovec mora poznati vse činitelje, ki trgovino ovirajo in ki jo pospešujejo.

Pravilna organizacija je neizbežna potreba. Redno knjigovodstvo in statistika dajeta podučne podatke trgovcu. Škoda bo le njegova, če se teh dveh ne poslužuje in radi površnosti ali nevednosti ne more uporabljati njunih migljajev in nasvetov.

Pred vojno sem poznal židovskega trgovca v Trstu. Bil je to hladen računar in odličen svetovalec trgovcem. Ako je ta žid prišel s svojim: »Kaufen Sie!«, je gotovo vsak trgovec poslušal njegov nasvet in dobro je storil, ker bili so jako redki primeri, da kup ni bil res dobičkanosen. Seveda je užival ta židovski trgovec in zastopnik veliko zaupanje pri trgovcih in je jako lahko delal in zaslužil. Vedno sem se čudil dobremu nosu tega židovskega trgovca in zastopnika, kateri nikdar ni bil vsiljiv. Ščasoma sem se seznanil z njim do dobra in nekoč mi je pokazal v svoji pisarni razne tabele in statistike za svoje predmete. Bil je specialist za nekatere predmete. Razlagal mi je pomen in namen teh tabel in sestavov. Seveda mi ni vsega in natančno povedal, kakor tudi jaz nisem poslušal z vso potrebno pazljivostjo njegovih besed, temveč sem le gledal in skušal si vtisniti v spomin njegove pregledne. Židovski trgovci so navadno vedno specialisti, se vsak bavi le z nekaterimi predmeti ali samo z enim in v tem je mojster. Dolgotrni pregledi podatkov o kakem predmetu, porabljeni v zvezi s trenutnim političnim in gospodarskim položajem marsikaj povedo.

Davčna preobremenjenost Slovenije

23,9 odstotkov davka na poslovni promet je plačala lani Slovenija

»Slovenec« objavlja naslednje številke o donosu davka na poslovni promet po posameznih banovinah. V milijonih din so plačale tega davka

	l. 1936.	l. 1935.
banovine	40,1	28,4
Beograd	18,8	13,9
moravska	11,9	10,4
zetska	3,8	2,7
donavska	74,4	61,5
drinska	17,3	15,7
vrbaska	4,4	3,1
primorska	6,6	5,1
savska	99,5	84,3
dravska	87,0	75,4
vsa država	363,8	280,5

Iz teh številk se jasno vidi, da relativno ne plačuje niti ena banovina toliko poslovnega davka ko Slovenija. V l. 1935. je plačala Slovenija 75,4 milijona din tega davka, za 14 milijonov več ko dva-

krat tako velika in neprimerno bolj bogata Vojvodina. In plačala je niti za 9 milijonov din tega davka manj ko savska banovina, ki je gospodarsko mnogo močnejša ko Slovenija, pri tem pa skoraj trikrat tako velika.

V letu 1936. se je splošno v vsej državi dohodek od poslovnega davka povečal in tudi v Sloveniji, ki je doživela lani katastrofalno slabo letino. Še vedno je Slovenija pri plačevanju poslovnega davka na 2. mestu in znatno pred donavsko banovino, ki je imela lani izredno dobro letino in se je tudi cena žita visoko dvignila. Vse to jasno, dokazuje, da se v drugih banovinah davek na poslovni promet ne pobira v tej meri ko pri nas.

Gospodarski urednik »Slovenca« je izračunal, da plača Slovenija

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19, carinska pisarna
24-19 po uradnih urah

Tarifni biro

v vseh carinskih in železniških zadevah — Tarifi — Proračuni — Kontrola carinskih deklaracij, tovornih listov itd. — Reklamacije — Inkaso — Vse tovrstne informacije brezplačno.

davka na poslovni promet (brez davka pri uvozu) 23,9%. To je že skoraj eno četrtino vsega poslovnega davka. To pa je le malo preveč!

Davek na poslovni promet postaja vedno važnejši davek. Baš zato pa je tem bolj potrebno, da se plačuje v vseh banovinah enako in zato mora vladati pri pobiranju tega davka v vsej državi le ena sama praksa.

Kako zelo se je dvigal donos davka na poslovni promet, kažejo te številke:

L. 1925/26. je dal 220,1, nato 189, se dvignil na 191 in 208,9 ter padel v 1929/30 in 1930/31 na 147 oz. 143 milijonov din. Nato pa se je začel konstantno dvigati in je znašal:

l. 1931/32.	314,1 milij. din,
l. 1932/33.	345,1 milij. din,
l. 1933/34.	476,0 milij. din,
l. 1934/35.	500,5 milij. din,
l. 1935/36.	579,7 milij. din.

Ze danes je ta davek najbolj donosni neposredni davek, kakor kažejo te številke, za primer navajamo še številke za l. 1930/31. V milijonih din je bilo plačano neposrednih davkov

	1930/31	1935/36
zemljarine	661,9	398,3
zgradarine	171,5	271,0
pridobnine	296,6	287,7
rentnine	55,7	53,3
družben. davka	301,8	154,8
izred. dodatka	—	43,2
uslužb. davka	274,6	252,9
samskega davka	—	2,0
davka na obresti	33,8	17,9
davka na posl. promet	143,0	579,7
vojnice	4,5	5,0
zaostalih davkov	150,4	130,4
vseh neposrednih davkov	2094,1	2196,4
po proračunu	2011,0	2280,0

Dobave - licitacije

Šumadsko ubojno slagalište v Kragujevcu sprejema ponudbe za dobavo 10 električnih svetilk s priborom.

LICITACIJE

Dne 23. junija bo pri Upravi policije v Zagrebu licitacija za dobavo 90 novih plaščev, dne 24. junija za dobavo 200 novih suknenih bluz, dne 25. junija za dobavo 200 novih letnih bluz in dne 26. junija za dobavo raznega sukna in klota za popravilo uniform.

Dne 2. julija bo pri ekonomskem oddelku direkcije drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo cevi in raznih pip.

Dne 1. julija bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 11.200 kg pergament-papirja, dne 2. julija za dobavo 1.858 kg tiskarske barve za potrebe tobačnih tovarn in dne 3. julija za dobavo kartona.

Dne 7. julija bo pri Upravi VI. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Kamniku licitacija za dobavo 60.000 kg trinitrotoluola.

Dne 7. julija bo pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu licitacija za dobavo petroleja.

Komanda podvodnega orožja Kumbor sprejema do 8. julija ponudbe za popravilo akumulatorjev.

Dne 19. junija bo pri Režijski komisiji tehniške komisije št. 1 na Vrhniki licitacija za oddajo zidar-skih, tesarskih, krovskih in mizar-skih del.

Dne 19. junija bo pri Komandi mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo 1000 kosov aluminijaste posode.

(Predmetni oglasni so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Širite »Trgovski list«!

Doma in po svetu

Bolgarska je dobila prestolonaslednika, kar je med splošnim veseljem sofijskega prebivalstva oznanil 101 strel. Takoj so bile zaprte vse šole, ljudstvo pa je odhajalo pred cerkev Aleksandra Nevskega, kjer je bila zahvalna služba božja. Množice so potem defilirale pred kraljem Borisom in mu prirejale navdušene ovacije. Pod vodstvom sofijskega župana pa je posebna deputacija čestitala kralju. Ganjen se je kralj zahvalil v svojem in kraljičinem imenu za čestitke. Prestolonaslednik se bo imenoval Simeon, knez Trnovski. Pripravljajo se velik ukaz o amnestiji.

Boter bolgarskemu prestolonasledniku bo naš mladi kralj, kakor se z veseljem govori po Sofiji.

Resolucija b. glavnega odbora b. demokratske stranke je povzročila v jugoslovanski javnosti zanimive odmeve. Glavni organ JRZ »Samouprava« to resolucijo odločno odklanja. Pravi, da je b. demokratska stranka popolnoma opustila misel narodnega edinstva in integralnega jugoslovanstva. Odrkla da se je unitarizmu in enotni državi. Zahteva ustavno reformo, ne da bi povedala proceduro, po kateri naj se izvrši. »Samouprava« naglašja dalje, da je provinca energično nastopila proti diktaturi iz Zagreba. Demokrati pozivajo staroradikalne k skupnosti, a se dosedaj ta skupnost ni obnesla. Končno pravi »Samouprava« da je resolucija nejasna, elastična, da se pridelanja na vse strani, ne da bi tudi jasno povedala, kaj se pričakuje. Njen pravi smisel da je: Pomozi Bog, čaršija, na vse tri strani! Mnogo hrupa za nič!

Tudi »Hrvatski dnevnik« poroča obširno o demokratski resoluciji. Uvodoma naglašja »Hrv. Dnevnik«, da niso Hrvati storili nič, kar bi zmanjšalo avtoriteto Davidovića, ki mu priznavajo, da je eden redkih politikov, ki se za časa diktature ni nikdar kompromitiral. Nato prehaja na samo resolucijo, ki da ni bila v celoti objavljena. V glavnem je z resolucijo zadovoljen, ker naglašja, da se je izkazal centralizem kot nevarnost. Resolucija napuša unitarizem in to je vsakakor napredek. S tem se vrača Davidović k idejam predvojne »Slovenskega juga«. Škoda, da je med vojno, kakor mnogi drugi, Davidović to misel zapustil, ker bi se sicer mnogo lažje našla baza za sporazum kakor danes. Ni pa resolucija popolna, ker se ne dotika vseh aktualnih vprašanj, zlasti pa ne vprašanja jamstva, da se bodo zahtevane reforme tudi izvedle. Hrvati to vprašanje nikakor ne smatrajo kot postransko. Končno pravi list, da si bodo pridobili demokrati veliko zaslugo, če bodo

približali hrvatsko stališče srbskemu narodu. Podobno komentira resolucijo tudi »Obzor«, ki pa je z njo bolj zadovoljen kakor »Hrvatski Dnevnik«.

Vse organizacije JRZ bodo dne 24. junija proslavile dvoletnico sedanje vlade dr. Stojadinovića.

Prosvetni minister je imenoval poseben odbor, ki ima nalogo, da pripravi izpremembo zakona o srednjih šolah, učiteljskih in meščanskih šolah.

350 bolgarskih junakov in junakinj pride v Beograd, da se udeležijo sokolskega zleta.

Italijanski prosvetni minister je brzojavno čestital ljubljanski operi k njenim uspehom v Trstu in na Reki.

Teden hrvatske knjige je prinesel Hrvatski Matici 20.000 din. za kolikor je prodala knjig. Splitski pododbor je zbral 9000 din.

Slovenec je v Nemčiji prepovedan zaradi svojega pisanja o preganjanju nemških katolikov.

Na občnem zboru trg. industrijske družbe »Merkur« je bilo sklenjeno, da se delniška glavnica zniža od 1.500.000 din na 500.000 din, nato pa zopet zviša na 750.000 din z emisijo novih delnic. Izprememila so se tudi pravila družbe ter se je znižalo število upravnih svetnikov.

Zveza industrijcev je sklenila, da ustanovi v Mariboru svoje poverjenišvo.

Trsatski grad je zaprt za publiko, ker se morajo izvesti neka. nujna popravila.

Jugoslovenske tekstilne tvornice Mautner bodo izplačale za l. 1936. 15% dividendo, dočim so za leto 1935. izplačale samo 9odstotno.

V tiskarno nemškega dnevnika »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu je udarila strela, uničila vse telefonske zveze in poškodovala tudi nekaj strojev.

V seznam krajev zdravilišč in kopališč je bila uvrščena tudi železniška postaja Uršna sela-Toplec.

Zastopniki londonskega Pacific Trusta so prišli v Beograd ter si bodo ogledali južno srbijanska ležišča galenita, cinka in zlata. Trust namerava ta ležišča kupiti.

Ministrstvo za trgovino in industrijo bo ustreglo želji absolventov srednjih tehničnih šol, da se morejo po dovršitvi šole vpisati na tehniko kot redni slušatelji.

Minister Churchill je objavil članek o osi Rim-Berlin. V članku se ostro izraža proti onim, ki pravijo, da je Zveza narodov odveč ter poudarja, da je še danes Zveza narodov edino sredstvo, da moremo ohraniti mir. Še vedno je čas ustvariti veliko svetovno alianso za ohranitev svetovnega mira.

Tragedija Baskov se zaključuje. Bilbaa je evakuiran in vsi voditelji Baskov so se umaknili v Francijo. Tudi arhiv baskovske vlade je rešen. Samo v ponedeljek je pobežnilo iz Bilbaa 20.000 ljudi. Zapadno

in južno zapadno od Bilbaa so se začeli Baski znova utrjevati.

Desničarski listi beležijo z velikim zadovoljstvom zmago generala Franca, ki bo dobil sedaj 50 do 60 tisoč prostih vojakov, da bo mogel z njimi pričeti ofenzivo proti Madridu. V resnici se tudi Madrid zaradi pričakovane bombardiranja pospešeno evakuira.

Nov incident se je dogodil v španskih vodah. Vladna letala so bombardirala italijanski tovorni parnik »Madar« in ga zadela s 5 bombami, da se je parnik le z največjo težavo rešil v pristanišče Gibraltar.

Četrta lista padlih italijanskih legionarjev v Španiji je bila objavljena in vsebuje skoraj 1000 imen.

Českoslovaška vlada je izdelala zakonski načrt o obvezni vojaški vzgoji vsega prebivalstva. Takoj, ko stopi otrok v ljudsko šolo, je tudi že zavezan vojaškemu pouku. Pouk v orožju se začne s 17. letom. Vojaško obveznost velja tudi za ženske, le da te nimajo nobenega posla z orožjem, temveč se bodo uporabljale le za pomožno službo, zlasti kot bolničarke in pri obrambi pred zračnimi napadi. Že jeseni bo parlament o tem zakonskem načrtu sklepal in ga skoraj gotovo tudi odobril.

Zopet se poroča, da je Stalin nevarno obolel in da je bil poklican z Dunaja zdravnik specializist. Tem vestem o Stalinovi boleznii pa ni dosti verjeti, ker se je Stalin udeležil pogreba Leninove sestre, z Dunaja pa tudi demantirajo vest o pozivu dunajskemu zdravniku, da pride takoj v Moskvo.

Poljski listi poročajo, da je poštini promet med Poljsko in Rusijo prekinjen. Prav tako se poroča iz Pekinga, da potniki, ki so imeli že plačane vozovnice, niso mogli potovati naprej po sibirski železnici v Evropo, ker so jim sovjetske oblasti odklonile tranzitni vizum.

Turistična potovanja v Rusijo so do nadaljnjega ustavljena po naredbi iz Moskve.

Novi angleški vojni aeroplani bodo tehnično dovršeno izdelani. Dvigniti se bodo mogli 6500 m visoko, leteti pa s hitrostjo 450 km na uro.

Angleški 24.000 tonski transatlantski parnik »Andora« je priplul s 390 angleškimi in ameriški turisti v Split.

Zaradi vedno ponavljajočih se stavk so začeli na newyorški borzi nekateri industrijski papirji padati. Posebno neugodno so vplivale vesti, da bodo začeli stavkati tudi v mnogih premogovnikih, da bi se otežilo delo livarn, ki delajo z neorganiziranimi delavci.

V Nemčiji je samo še 776.000 brezposelnih. Od začetka leta je padlo število brezposelnih za dva milijona.

22.000 Avstrijcev se pripravljajo, da se udeležijo zleta nemške pevske zveze v Bratislavi.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Zadnji ljubljanski živinski sejem v sredo je bil zaradi dežja zelo slab. Na sejmu je bilo malo živine, pa še ta, ki je bila prignana, je ostala večinoma neprodana. Na sejmu je bilo prignanih samo 39 volov, 27 krav, 8 telet, 164 prešičev in 7 klavnih konj za Dunaj. Cene se niso nič izpremenile. Voli I. vrste so bili po 5'25 do 5'75, II. vrste po 4'75 do 5'25, III. po 4 do 4'50, debele krave po 3'50 do 4, klobasariče po 2 do 3'25, teleta po 6'50 do 7'50 din za kg žive teže. Prešički za rejo so bili po 140 do 230 din za žival. Konji so se prodajali po velikosti in so bili po 400 din do 3.500 din za grlo.

Zagrebski tedenski sejem

Tudi zagrebski tedenski sejem je bil zaradi deževnega vremena razmeroma slab, zlasti, ker ni bilo tujih kupcev. Cene rejenim prešičem in teletom so nekoliko padle.

Dogon: 16 bikov, 646 krav, 232 junic, 52 volov, 91 juncev, 242 telet, 486 prešičev, 185 konj in žrebet ter 472 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po

Radio Ljubljana

Sobota, dne 19. junija: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pojmovanje podzavesti v psihoanalizi (prof. Emil Hrovat) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Idrijski večer. Sodelujejo: gđc. Leni Lapajne in Poldka Rupnikova, ga. Štagljer-Kogejeva, g. Valo Bratina, moški pevski oktet in Cimermanov trio — Niko Pirnat: Idrijski študent, med pevske točkami nastopi Cimermanov trio — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 20. junija: 8.00: Plošče — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 8.45: Verski govor (ravn. Jože Jagodic) — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.15: Dobre volje biti vsakdo si želi! (Plošče) — 10.00: Produkcija glasbene šole »Sloga«, mladinski zbor in godalni orkester — 11.30: Otroški nastop (vodi gđc. Slavica Vencajzova) — 12.00: Klavirska lahka glasba Raie da Costa (plošče) — 12.15: Mozartova ura. Sodelujejo člani ljublj. opere gg. Svetozar Banovec in Vekoslav Janko, gđc. Jelka Iglčeva in radijski orkester — 13.00: Čas, spored, obvestila — 14.00: Vreme — 17.00: Kmet. ura: Več sadnih shrankov

4 do 4'50, krave za klanje po 3'50 do 4, za klobase po 2'50 do 3'25, junice za klanje po 4 do 5, za rejo po 1000 do 1400 za žival, voli II. vrste po 4'50 do 5, bosanski po 3 do 3'50, živa teleta po 6'50 do 7'50, zaklana po 8'50 do 10, debeli prešiči po 7'50 do 8, zaklani po 9 do 11, pujski po 60 do 120 din za žival, lahki konji po 4 do 5'5 tisoč, srednji po 6 do 7, težki po 9 do 9'5 tisoč za par, žrebeta 1500 do 2500 glava.

Detelja po 60 do 65, olava po 60 do 70, seno po 40 do 50, slama za steljo po 30 do 35 din za 100 kg.

Ptujski sejem

Na sejmu dne 15. junija je bilo postavljenih: 18 volov, 399 krav, 16 bikov, 45 juncev, 97 telic, 74 konj in 10 žrebet.

Prodanih je bilo 22 volov, 143 krav, 10 bikov, 8 juncev, 48 telic, 3 teleta, 14 konj in 3 žrebeta.

Cene so bile naslednje: voli po 4 do 5, krave po 2'50 do 4'50, teleta po 4'50 do 5, biki po 4 do 4'50 din za kg žive teže, konji so bili po 850 do 5000 din, žrebeta pa po 1200 do 2000 din za žival.

Na svinjski sejmu dne 16. junija pa je bilo prignanih 17 prašičev, od katerih je bilo prodanih 10. Prodajali so se po 6 din za kg žive teže. Pujski so bili po 60 do 90 din za žival.

(Inšp. M. Humek) — 17.30: Kmečki trio, vmesne speve poje gđc. Stefa Korenčanova — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Organizacija poljedelskega kredita — 19.50: Slovenska ura: Koroške narodne (na ploščah). Pregled ustoličenj in poklonitev na Koroškem (Leo Pettauer) — 20.30: Koncert pevskega zbora »Krajkovo-Trnovo« — 21.15: plošče Hubad: Ko b'sodov ne b'lo — 21.20: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Za ples (plošče).

Ponedeljek, dne 21. junija: 12.00: Uvertura (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nac. ura: Narodno gospodarstvo Jugoslavije in njeni strukturni problemi — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Slovenska narodna pesem (Fr. Marolt) — 20.30: Koncert treh flavt (Slavko Korošec, Silvester Drapal in Filip Bernard) — 21.20: Plošče — 21.45: Čas, vreme, poročila — 22.00: Esperantska ura.

Torek, 22. junija: 12.00: Balalajke, mandoline in tamburice (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče po željah — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: En dan na Topolnici — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos iz ljublj. opernega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar), v II. odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Proda se

v konkurzno maso spadajoča zaloga blaga trgovine z mešanim blagom. Obenem se odda tudi trgovski lokal na prometnem kraju

Pojasnila daje: Janko Popovič, Ljubljana, Tyrševa cesta 1b/II. (Društvo industrijcev in veletrgovcev)

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

IVAN GENUSSI
LJUBLJANA
Gregorčičeva ulica št. 17c

IVAN GENUSSI
LJUBLJANA
Gregorčičeva ulica št. 17c

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

POZOR!

Trgovci in industrijalci!

Elektro-inštalacije, proračune, renoviranje in razna tovrstna popravila v mestu in na deželi izvršuje z imenom **HAVLIČEK FRAN**

Sv. Petra cesta št. 5
elektrotehnično podjetje
Telefon samo 34-21

VELETRGOVINA

kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

Knjižna založba tiskarne Merkur d. d.

v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23b

opozarja na naslednje knjige svoje založbe:

Dr. I. Matko — PERKUSIJA IN AVSKULTACIJA 120'—
Dr. Vidmar M. — MOJ POGLED NA SVET 100'—
Dr. Vidmar M. — OSLOVSKI MOST 100'—
Claude Anet — ARIJANA, roman, vezano 30'—
Conan Doyle — POZNA OSVETA, roman, vezano 24'—
Gabršček A. — GORIŠKI SLOVENC I. del 80'—
Kreft — V OKLOPNJAKU OKOLI SVETA, roman, vezano 24'—
Rehar R. — PESMI O KRALJEVIČU MARKU, broširano 20'—
Rehar R. — POPOTOVANJE PO ZVEZDI VEČERNICI, broš. 12'—
Špicar J. — MARTIN NAPUHEK, igra, broš. 10'—
Vachek E. — KRI NE KLICE PO MASCEVANJU, broš. 48'—
vez. 54'—
Ivo Šorli — IZBRANI SPISI, obstoječi iz šestih knjig, broš. 230'—
vez. 320'—

Mala knjižnica — Jurčič: SOSEDOV SIN — Dr. B. Škerlj: CLOVEK — Beecher-Stowe: KOČA STRICA TOMA — Goethe: EGMONT — Horatius Flaccus: PESMI — Storm: JEZDEC NA SERCU — Jan Neruda: MALOSTRANSKE POVESTI. Vsak zvezek stane broširan din 15'— vezan 20'—

Srajce za gospode

bele: šifon v vseh kvalitetah, modne: poplin, cefir in v svili, športne od navadne do najboljše kvalitete, spalne srajce bele in barvaste, spodnje hlače, delovne halje, sploh vse perilo lastnega izdelka nudi v svoji novi specialni trgovini

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 30

Velika zaloga blaga za srajce in drugo perilo! Izgotavlja se tudi po naročilu!